

Postavenie malých a stredných podnikov v zahraničnom obchode SR v roku 2012

Bratislava, január 2014

Vydavateľ:

Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania

Vypracoval:

Ľubomír Lisičan

© NARMSP, Bratislava, 2014

Všetky práva vyhradené. Údaje, ktoré sú obsahom tejto publikácie, je možné použiť len s uvedením zdroja.

Neprešlo jazykovou úpravou.

Obsah

1. Metodické poznámky	7
2. Úvod.....	8
3. Vývoj zahraničného obchodu Slovenska v roku 2012.....	10
4. Celkový vývoz v roku 2012 z pohľadu MSP	12
4.1 Komoditná štruktúra celkového vývozu MSP	15
4.1.1 Vývoz high-tech tovarov	17
4.2 Teritoriálna štruktúra vývozu MSP	19
4.2.1 Vývoz MSP do krajín EÚ.....	19
4.2.2 Vývoz MSP do krajín mimo EÚ	22
4.3 Odvetvové členenie celkového vývozu MSP.....	26
4.4 Regionálna štruktúra vývozu MSP.....	28
5. Celkový dovoz v roku 2012 z pohľadu MSP.....	30
5.1. Komoditná štruktúra dovozu MSP	33
5.1.1 Dovoz high-tech tovarov	35
5.2. Teritoriálna štruktúra dovozu MSP	37
5.2.1 Dovoz MSP z krajín EÚ.....	37
5.2.2 Dovoz MSP z krajín mimo EÚ	40
5.3. Odvetvové členenie celkového dovozu MSP	44
5.4. Regionálna štruktúra dovozu MSP.....	46
6. Vývoj salda obchodnej bilancie MSP	48
7. Porovnanie postavenia MSP v zahraničnom obchode v SR a v krajinách EÚ.....	49
8. Záver.....	52
9. Príloha	55

Zoznam tabuliek

Číslo tabuľky	Názov tabuľky
Tabuľka č. 1	Štruktúra celkového vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2012, v porovnaní s rokom 2011
Tabuľka č. 2	Celkový objem vývozu v roku 2012 podľa veľkostných kategórií podnikov a teritoriálnych oblastí
Tabuľka č. 3	Štruktúra vývozu do krajín EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2012, v porovnaní s rokom 2011
Tabuľka č. 4	Štruktúra vývozu do krajín mimo EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2012, v porovnaní s rokom 2011
Tabuľka č. 5	Vývoz MSP podľa jednotlivých odvetví v roku 2012
Tabuľka č. 6	Štruktúra celkového dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2012, v porovnaní s rokom 2011
Tabuľka č. 7	Celkový objem dovozu v roku 2012 podľa veľkostných kategórií podnikov a teritoriálnych oblastí
Tabuľka č. 8	Štruktúra dovozu z krajín EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2012, v porovnaní s rokom 2011
Tabuľka č. 9	Štruktúra dovozu z krajín mimo EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2012, v porovnaní s rokom 2011
Tabuľka č. 10	Dovoz MSP podľa jednotlivých odvetví v roku 2012
Tabuľka č. 11	Štruktúra vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v SR a EÚ
Tabuľka č. 12	Štruktúra dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v SR a EÚ
Tabuľka č. 13	Zoznam High-tech produktov

Zoznam grafov

Číslo grafu	Názov grafu
Graf č. 1	Vývoj zahraničného obchodu Slovenska
Graf č. 2	Objem celkového vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2012
Graf č. 3	Objem celkového vývozu MSP podľa právnej formy v roku 2012
Graf č. 4	Veľkostná štruktúra vyvážajúcich podnikateľských subjektov v roku 2012
Graf č. 5	Štruktúra vyvážajúcich MSP podľa právnej formy v roku 2012
Graf č. 6	Trend vývoja vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov
Graf č. 7	Komoditná štruktúra vývozu MSP v roku 2012
Graf č. 8	Vývoj vývozu 5 najvýznamnejších komodít MSP
Graf č. 9	Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na vývoze najvýznamnejších komodít v roku 2012
Graf č. 10	Objem vývozu high-tech produktov podľa veľkostných kategórií podnikov
Graf č. 11	Teritoriálna štruktúra vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2012
Graf č. 12	Teritoriálna štruktúra vývozu MSP do krajín EÚ v roku 2012
Graf č. 13	Vývoj vývozu MSP do 10 najvýznamnejších krajín v rámci vývozu do EÚ
Graf č. 14	Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na vývoze do

	jednotlivých krajín EÚ v roku 2012
Graf č. 15	Teritoriálna štruktúra vývozu MSP do krajín mimo EÚ v roku 2012
Graf č. 16	Vývoj vývozu MSP do 10 najvýznamnejších krajín v rámci vývozu na trhy mimo EÚ
Graf č. 17	Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na vývoze do jednotlivých krajín mimo EÚ v roku 2012
Graf č. 18	Štruktúra vývozu a vyvážajúcich MSP podľa jednotlivých odvetví v roku 2012
Graf č. 19	Štruktúra celkového vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov a krajov SR v roku 2012
Graf č. 20	Štruktúra vývozu a vyvážajúcich MSP podľa jednotlivých krajov SR v roku 2012
Graf č. 21	Objem celkového dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2012
Graf č. 22	Objem celkového dovozu MSP podľa právnej formy v roku 2012
Graf č. 23	Veľkostná štruktúra dovážajúcich podnikateľských subjektov v roku 2012
Graf č. 24	Štruktúra dovážajúcich MSP podľa právnej formy v roku 2012
Graf č. 25	Trend vývoja dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov
Graf č. 26	Komoditná štruktúra dovozu MSP v roku 2012
Graf č. 27	Vývoj dovozu 5 najvýznamnejších komodít MSP
Graf č. 28	Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na dovoze najvýznamnejších komodít v roku 2012
Graf č. 29	Objem dovozu high-tech produktov podľa veľkostných kategórií podnikov
Graf č. 30	Teritoriálna štruktúra dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2012
Graf č. 31	Teritoriálna štruktúra dovozu MSP z krajín EÚ v roku 2012
Graf č. 32	Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na dovoze z jednotlivých krajín EÚ v roku 2012
Graf č. 33	Vývoj dovozu MSP z 10 najvýznamnejších krajín v rámci dovozu z EÚ
Graf č. 34	Teritoriálna štruktúra dovozu MSP z krajín mimo EÚ v roku 2012
Graf č. 35	Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na dovoze z jednotlivých krajín mimo EÚ v roku 2012
Graf č. 36	Vývoj dovozu MSP z 10 najvýznamnejších krajín v rámci dovozu z trhov mimo EÚ
Graf č. 37	Štruktúra dovozu a dovážajúcich MSP podľa jednotlivých odvetví v roku 2012
Graf č. 38	Štruktúra celkového dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov a krajov SR v roku 2012
Graf č. 39	Štruktúra dovozu a dovážajúcich MSP podľa jednotlivých krajov SR v roku 2012
Graf č. 40	Vývoj salda obchodnej bilancie podľa veľkostných kategórií podnikov
Graf č. 41	Podiel MSP na celkovom vývoze do krajín EÚ v jednotlivých krajinách EÚ v roku 2010
Graf č. 42	Podiel MSP na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ v jednotlivých krajinách EÚ v roku 2010

Graf č. 43	Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na vývoze do jednotlivých krajín EÚ v roku 2012
Graf č. 44	Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na dovoze z jednotlivých krajín EÚ v roku 2012

Zoznam máp

Číslo mapy	Názov mapy
Mapa č. 1	Regionálna štruktúra celkového vývozu MSP podľa krajov SR v roku 2012
Mapa č. 2	Regionálna štruktúra celkového dovozu MSP podľa krajov SR v roku 2012

1. Metodické poznámky

Prezentované štatistické údaje o postavení malých a stredných podnikov v zahraničnom obchode SR s tovarom sú spracované na základe definitívnych výsledkov zahraničného obchodu SR za rok 2012, ktoré boli publikované Štatistickým úradom SR (ŠÚ SR) v podrobnej štruktúre v novembri 2013.

Údaje zahraničného obchodu Slovenska s členskými krajinami EÚ vychádzajú zo spracovania prostredníctvom metodiky k systému INTRASTAT. Zahraničný obchod s tretími krajinami (mimo EÚ) je spracovaný prostredníctvom metodiky k systému EXTRASTAT.

Štruktúra zahraničného obchodu podľa veľkostných kategórií podnikov je spracovaná na základe údajov, z ktorých boli vylúčené operácie vykonávané zahraničnými osobami (z celkového vývozu tvorili 7,6 % a z celkového dovozu 7,2 %).

Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu je spracovaná podľa národného konceptu, t.j. podľa krajiny pôvodu (pri celkovom dovoze) a krajiny určenia (pri celkovom vývoze). V prípade nešpecifikovaného dovozu (tvoril 13,3 % z celkového dovozu) sa spracovanie uskutočnilo na základe krajiny zaslania. Krajina pôvodu je krajina, v ktorej bol tovar úplne vyrobený alebo získaný, alebo v ktorej tovar podstúpil podstatnú transformáciu. Za krajinu určenia sa považuje krajina, kde má byť tovar používaný, spotrebovaný alebo spracovaný, alebo posledná známa krajina, do ktorej bude tovar dopravený.

Veľkostná kategorizácia podnikov používaná v tomto materiáli je v súlade s odporúčaním Európskej komisie č. 2003/361/EC platným od 1. 1. 2005. Kategóriu malých a stredných podnikov (MSP) tvoria podniky s počtom zamestnancov menším ako 250, kategóriu veľkých podnikov tvoria podniky s počtom zamestnancov 250 a viac. V rámci kategórie MSP rozlišujeme mikropodniky (0 - 9 zamestnancov), malé podniky (10 - 49 zamestnancov) a stredné podniky (50 - 249). Kategória mikropodnikov zahŕňa aj podnikateľské subjekty s nezisteným počtom zamestnancov. Okrem počtu pracovníkov platia pre kategorizáciu podniku podľa uvedenej smernice aj ďalšie kritériá týkajúce sa výšky obratu, hodnoty aktív a vlastníckej štruktúry. V nasledujúcich podkapitolách uvažujeme s počtom zamestnancov ako s jediným kritériom na začlenenie podniku do kategórie MSP. V prípade jedného významného exportéra (s počtom zamestnancov menej ako 250) bol pri posudzovaní jeho zaradenia do príslušných veľkostných kategórií zohľadnený aj objem obratu/vývozu, ktorý výrazne prekračuje odporúčanú hranicu obratu pre MSP (50 mil. Eur), na základe čoho bol uvedený subjekt zaradený do kategórie veľkých podnikov.

Z hľadiska právnych foriem zahrňujú podnikateľské subjekty v jednotlivých veľkostných kategóriách právnické osoby – podniky, ako aj fyzické osoby – podnikateľov.

Postavenie malých a stredných podnikov v zahraničnom obchode high-tech tovarov je spracované na základe zoznamu high-tech tovarov podľa Štandardnej medzinárodnej obchodnej klasifikácie SITC Rev.4.

Údaje o veľkostných kategóriách a ekonomickej činnosti podnikateľských subjektov boli použité na základe prepojenia údajov Registra zahraničného obchodu ŠÚ SR a Registra organizácií ŠÚ SR. Zdrojom údajov o zahraničnom obchode ostatných krajín EÚ je Eurostat.

2. Úvod

Vývoj slovenského hospodárstva, ktoré sa vyznačuje vysokou úrovňou vonkajšej otvorenosti ekonomiky do značnej miery súvisí s vývojom na zahraničných trhoch. Slovenská ekonomika vplyvom vysokého stupňa zapojenia hospodárstva do medzinárodnej deľby práce sa zaraďuje medzi najotvorenejšie ekonomiky vo svete.

V súčasnosti pretrvávajúci nevýrazný domáci dopyt po vyprodukovaných tovaroch a službách čoraz viac núti slovenských podnikateľov hľadať odbytište svojej produkcie v zahraničí. Zlepšiť svoju konkurenčnú schopnosť na zahraničných trhoch sa snažia aj malé a stredné podniky (MSP), ktoré tvoria v slovenskom hospodárstve nezastupiteľnú úlohu hlavne v oblasti tvorby pracovných miest a v rozvoji regiónov.

Napriek tomu, že malé a stredné podniky na Slovensku poskytujú v podnikovej ekonomike pracovné príležitosti viac ako dvom tretinám aktívnej pracovnej sily a podieľajú sa viac ako polovicou na tvorbe pridanej hodnoty¹, v zahranično-obchodnej výmene Slovenska pretrváva dominantné postavenie veľkých podnikov. V roku 2012 sa malé a stredné podniky podieľali na celkovom objeme vyvezeného tovaru 30,3 %. Podiel malých a stredných podnikov na celkovom dovoze tovarov predstavoval 42,7 %.

Zo spracovaných údajov zahraničného obchodu Slovenska za rok 2012, ktoré sú vyhodnotené v nasledujúcich kapitolách materiálu, vyplýva vo vzťahu k malým a stredným podnikom viacero skutočností poukazujúcich na výraznejšiu potrebu podpory expanzie MSP na zahraničné trhy. V roku 2012 si malé a stredné podniky na Slovensku mierne oslabili svoje celkové postavenie v zahranično-obchodnej výmene tovaru, ako aj v obchode s high-tech tovarom. Dosiahnutý medziročný rast vývozu malých a stredných podnikov bol najnižší od predkrízového roku 2008. Z teritoriálneho hľadiska sa nedarí malým a stredným podnikom znížiť závislosť od dopytu zo strany krajín EÚ. V roku 2012 dosiahol vývoz malých a stredných podnikov na trhy mimo EÚ podiel len 10,8 %. Práve presadzovaním sa na mimoeurópskych trhoch môžu malé a stredné podniky diverzifikovať svoje odbytišťa a tým zmierniť následky ekonomickej stagnácie v Európe, ktorá dolieha aj na slovenskú ekonomiku prostredníctvom slabšieho externého dopytu.

Nárast počtu exportérov či vyšší podiel vývozu malých a stredných podnikov si kladie za cieľ aj pripravovaná Stratégia vonkajších ekonomických vzťahov Slovenskej republiky na obdobie 2014 – 2020. Národný systém podpory exportu sa bude v zmysle stratégie vzhľadom na diferencované potreby rôznych skupín podnikov sústreďovať okrem veľkých exportérov aj na požiadavky malých a stredných podnikov. Stratégia sa okrem iného zameriava na zefektívnenie národného systému podpory exportu a jeho zosúladenie so strednodobými trendmi vo vonkajšom ekonomickom prostredí do roku 2020.

Cieľom vypracovaného materiálu je prezentovať postavenie malých a stredných podnikov v zahraničnom obchode SR na základe definitívnych údajov o zahraničnom obchode v roku 2012. Analyzované je postavenie malých a stredných podnikov z pohľadu veľkostných kategórií podnikov, komoditnej štruktúry, ekonomickej činnosti, regionálnej príslušnosti a teritoriálnej oblasti obchodu. Súčasťou materiálu je aj porovnanie postavenia MSP

¹ Zdroj: NARMSP, Správa o stave malého a stredného podnikania v Slovenskej republike v roku 2012
http://www.nadsme.sk/files/Stav_MSP_2012_0.pdf

v zahraničnom obchode v SR a v krajinách EÚ, ako aj hodnotenie vývoja vybraných ukazovateľov zahraničného obchodu MSP v období rokov 2010 až 2012.

Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania ďakuje pracovníkom Oddelenia štatistiky zahraničného obchodu Štatistického úradu SR za poskytnutie dátových vstupov, na základe ktorých bolo možné uvedený materiál spracovať a tým podrobnejšie preskúmať postavenie malých a stredných podnikov v zahraničnom obchode SR.

3. Vývoj zahraničného obchodu Slovenska v roku 2012

Podľa definitívnych údajov ŠÚ SR sa v roku 2012 vyviezol zo Slovenska tovar v celkovej hodnote 62 144 mil. Eur. V medziročnom porovnaní sa dosiahnutá hodnota vývozu zvýšila o 9,4 % (v roku 2011 zaznamenal rast 17,6 %). Celkový dovoz tovarov dosiahol hodnotu 58 588,4 mil. Eur a oproti roku 2011 sa zvýšil o 5,1 % (v roku 2011 zaznamenal rast 17,4 %).

Saldo zahraničného obchodu s tovarmi za rok 2012 bolo pozitívne v hodnote 3 555,7 mil. Eur (v roku 2011 dosiahlo 1 015,6 mil. Eur). Vplyvom výrazne vyššieho medziročného rastu vývozu ako dovozu bolo dosiahnuté najvyššie saldo obchodnej bilancie s tovarmi v histórii Slovenska.

V roku 2012 vzrástla exportná výkonnosť ekonomiky vyjadrujúca podiel vývozu výrobkov a služieb na HDP (o 7,1 p. b.) na 96,6 %. Dovozná náročnosť vyjadrujúca podiel dovozu výrobkov a služieb na HDP sa zvýšila na 91,4 % (o 2,4 p. b.). Otvorenosť slovenskej ekonomiky (podiel zahraničného obchodného obratu na HDP) dosiahla 188 % (v roku 2011 178,5 %).

Graf č. 1

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované NARMSP

V tovarovej štruktúre celkového vývozu Slovenska (podľa tried Harmonizovaného systému) tvorili rozhodujúci podiel stroje, prístroje, elektrické zariadenia, prístroje na záznam a reprodukciu obrazu a zvuku (31,7 %), vozidlá, lietadlá, plavidlá a dopravné zariadenia (24,2 %), základné kovy a výrobky zo základných kovov (11,7 %) a nerastné výrobky (6,4 %).

V roku 2012 sa najvýraznejšie zvýšil vývoz (podľa kapitol Harmonizovaného systému) osobných automobilov a iných motorových vozidiel konštruovaných hlavne na prepravu osôb o 1 876,3 mil. Eur, telefónnych súprav vrátane telefónov pre celulárnu sieť alebo ostatné bezdrôtové siete o 990,1 mil. Eur, karosérií motorových vozidiel o 633,9 mil. Eur a častí a súčastí prístrojov na rozhlasové alebo televízne vysielanie, monitorov a projektorov o 312,8

mil. Eur. Medziročne najviac poklesol vývoz monitorov a projektorov, televíznych prijímačov o 345,1 mil. Eur, drôtov a káblov izolovaných o 93,4 mil. Eur, polymérov propylénu alebo ostatných olefinov, v primárnych formách o 88,4 mil. Eur a obuvi s vonkajšou podrážkou a zvrškom z kaučuku alebo plastov o 68,5 mil. Eur.

Rozhodujúci **podiel v tovarovej štruktúre celkového dovozu Slovenska tvorili stroje, prístroje, elektrické zariadenia, prístroje na záznam a reprodukciu obrazu a zvuku (29,0 %), nerastné výrobky (14,6 %), vozidlá, lietadlá, plavidlá a dopravné zariadenia (12,4 %) a základné kovy a výrobky zo základných kovov (9,9 %).**

V absolútnej hodnote sa v roku 2012 najvýraznejšie medziročne zvýšil dovoz telefónnych súprav vrátane telefónov pre celulárnu sieť alebo ostatné bezdrôtové siete o 1 166,5 mil. Eur, častí, súčastí a príslušenstva motorových vozidiel o 718,9 mil. Eur, výrobkov s tekutými kryštálmi o 697 mil. Eur, vratných alebo rotačných zážihových spaľovacích piestových motorov o 199,1 mil. Eur a strojov na automatické spracovanie údajov a ich jednotiek o 148,3 mil. Eur. Medziročne najviac poklesol dovoz častí a súčastí prístrojov na prenos rozhlasového alebo televízneho vysielania a rádiolokátorov o 628,4 mil. Eur, diód, tranzistorov a podobných polovodičových prvkov o 350 mil. Eur, liekov o 136,7 mil. Eur, piestových vznetových motorov o 135,6 mil. Eur a čierneho uhlia o 131,8 mil. Eur.

V rámci hlavných ekonomických zoskupení sa **zvýšil vývoz do krajín EÚ o 8,1 %** (tvoril 83,7 % celkového vývozu SR) **a do krajín OECD o 9,4 %** (na celkovom vývoze SR sa podieľal 86,6 %). V rámci najvýznamnejších obchodných partnerov sa zvýšil vývoz do Nemecka o 15,6 %, Českej republiky o 6,4 %, Poľska o 21 %, Maďarska o 7 %, Rakúska o 3 %, Talianska o 2,3 %, Ruskej federácie o 26,5 %, Spojeného kráľovstva o 20,8 % a Holandska o 2,8 %. Vývoz sa medziročne znížil do Francúzska o 7,4 % a Číny o 9,6 %.

Dovoz z krajín EÚ sa zvýšil o 3,6 % (tvoril 63,6 % z celkového dovozu) **a z krajín OECD o 6,8 %** (na celkovom dovoze SR sa podieľal 63 %). V rámci najvýznamnejších obchodných partnerov sa zvýšil dovoz z Nemecka o 9,7 %, Českej republiky o 1,1 %, Kórejskej republiky o 33,9 %, Číny o 10,6 %, Rakúska o 2,3 % a Japonska o 14,2 %. Znížil sa dovoz z Ruskej federácie o 4 %, Poľska o 1,8 %, Maďarska o 3,7 %, Talianska o 2,1 % a Francúzska o 6,3 %.

Najvýznamnejšie aktívne saldo bolo v zahranično-obchodnej činnosti Slovenska dosiahnuté s Nemeckom (3 422,8 mil. Eur), Českou republikou (2 983,1 mil. Eur), Poľskom (2 830,6 mil. Eur), Rakúskom (2 737 mil. Eur), Maďarskom (2 187,4 mil. Eur), Spojeným kráľovstvom (1 775,9 mil. Eur), Francúzskom (1 634,6 mil. Eur) a Talianskom (1 078,2 mil. Eur). Najvýznamnejšie pasívne saldo bolo dosiahnuté s Kórejskou republikou (5 509,3 mil. Eur), Ruskou federáciou (3 313,3 mil. Eur), Čínou (2 322,9 mil. Eur), Japonskom (849,9 mil. Eur), Taiwanom (526,7 mil. Eur), Malajziou (190,1 mil. Eur), Ukrajinou (151,3 mil. Eur) a Indiou (121,4 mil. Eur).

4. Celkový vývoz v roku 2012 z pohľadu MSP

Vývoz malých a stredných podnikov v roku 2012 dosiahol hodnotu 17 411,1 mil. Eur, pri medziročnom zvýšení o 6,0 % (v absolútnom vyjadrení o 990,6 mil. Eur)².

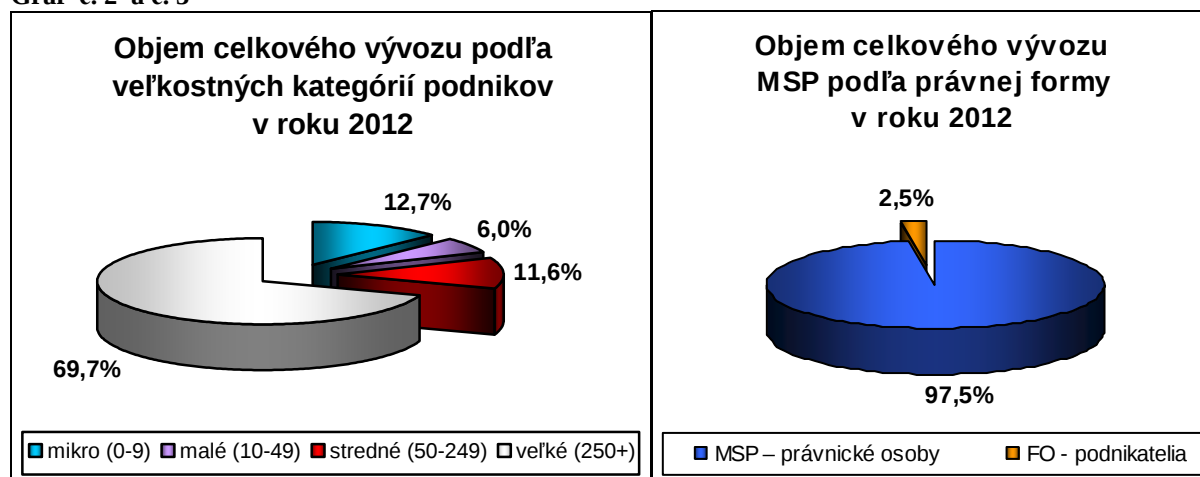
Celkovo sa malé a stredné podniky podieľali na objeme vývozu **30,3 %**, čo je o 1,4 p. b. menej ako v roku 2011³. Medziročné zníženie podielu MSP na celkovom vývoze v roku 2012 súviselo s medziročne nižším rastom objemu vývozu v kategórii MSP (6,0 %) ako v kategórii veľkých podnikov (o 13,0 %).

Podiel mikropodnikov (0 - 9) na celkovom vývoze v roku 2012 dosiahol 12,7 %, čo predstavuje 7 296,0 mil. Eur (v tejto kategórii sú zahrnuté aj podniky s nezisteným počtom zamestnancov v objeme vývozu 2 230,6 mil. Eur, čo z celkového objemu vývozu predstavuje 3,9 %). Malé podniky (10 - 49) sa na celkovom vývoze podieľali 6,0 %, v absolútnom vyjadrení 3 446,7 mil. Eur a stredné podniky (50 - 249) 11,6 %, v absolútnom vyjadrení 6 880,3 mil. Eur. Dominantné postavenie na celkovom vývoze aj v roku 2012 mali veľké podniky, ktorých podiel tvoril 69,7 % z celkového vývozu, čo predstavuje 40 013,9 mil. Eur.

Z celkovej hodnoty vývozu malých a stredných podnikov (17 411,1 mil. Eur) tvorili rozhodujúci podiel právnické osoby (97,5 %). Objem vývozu fyzických osôb – podnikateľov dosiahol hodnotu 432,2 mil. Eur, čo predstavuje 2,5 % z celkového objemu vývozu MSP v roku 2012.

Výrazne nižší podiel malých a stredných podnikov na vývoze oproti ostatným ekonomickým kategóriám (tržby, pridaná hodnota) súvisí aj so skutočnosťou, že malé a stredné podniky realizujú obvykle aj nepriamy vývoz prostredníctvom subdodávok komponentov pre veľké podniky, ktoré následne umiestňujú hotové výrobky na zahraničné trhy.

Graf č. 2 a č. 3

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

² V zmysle metodiky spracovania je štruktúra vývozu prezentovaná na základe definitívnych údajov ZO, z ktorých boli vylúčené operácie vykonávané zahraničnými osobami.

³ V prípade započítania vývozu zahraničných osôb by podiel MSP na celkovom vývoze predstavoval 28,0%.

V rámci jednotlivých veľkostných kategórií MSP sa oproti roku 2011 zvýšil vývoz len mikropodnikom o takmer jednu štvrtinu (24,5 %), v absolútnom vyjadrení o 1 437,2 mil. Eur. Vývoz malých podnikov medziročne poklesol o 6,4 % (o 234,8 mil. Eur) a vývoz stredných podnikov o 3,1 % (o 212,0 mil. Eur).

Tabuľka č. 1: Štruktúra celkového vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2012, v porovnaní s rokom 2011

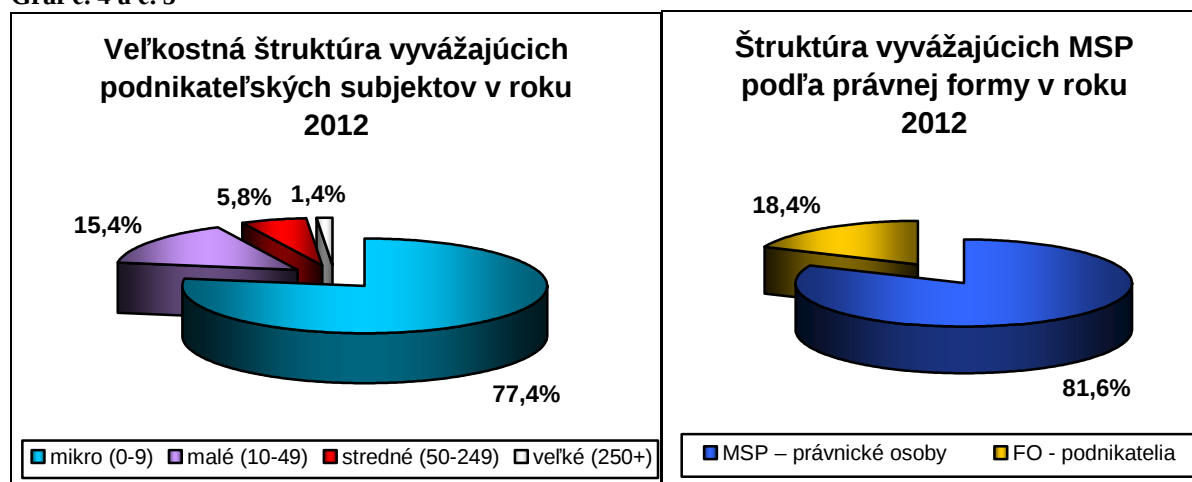
Veľkostná kategória podnikov	Celkový objem vývozu				Počet podnikateľských subjektov			
	2011	2012		Index 2012/2011	2011	2012		Index 2012/2011
	mil. Eur	mil. Eur	podiel v %		abs. počet	abs. počet	podiel v %	
mikro (0-9)	5 858,8	7 296,0	12,7%	124,5	19 744	21 715	77,4%	110,0
malé (10-49)	3 681,5	3 446,7	6,0%	93,6	5 248	4 314	15,4%	82,2
stredné (50-249)	6 880,3	6 668,3	11,6%	96,9	1 664	1 637	5,8%	98,4
veľké (250+)	35 407,0	40 013,9	69,7%	113,0	388	399	1,4%	102,8
MSP (0-249)	16 420,5	17 411,1	30,3%	106,0	26 656	27 666	98,6%	103,8
Spolu	51 827,5	57 425,0	100,0%	110,8	27 044	28 065	100,0%	103,8

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V roku 2012 vykonávalo vývozné operácie celkovo 28 065 podnikateľských subjektov, pričom **rozhodujúce zastúpenie na celkovej početnosti mali malé a stredné podniky (98,6 %, v absolútnom vyjadrení 27 666)**. Viac ako tri štvrtiny z celkového počtu vývozcov tvorili mikropodniky (77,4 %, v absolútnom vyjadrení 21 715), zastúpenie malých podnikov predstavovalo 15,4 % (v absolútnom vyjadrení 4 314) a podiel stredných podnikov dosiahol 5,8 % (v absolútnom vyjadrení 1 637). Takmer jednu štvrtinu (18,4 %, v absolútnom vyjadrení 5 803) z celkového počtu malých a stredných podnikov (27 666), ktoré vykonávali vývozné operácie v roku 2012 tvorili fyzické osoby - podnikatelia. V roku 2012 bolo do vývozných operácií zapojených 399 veľkých podnikov s počtom zamestnancov viac ako 250. Z celkového počtu vyvážajúcich subjektov tvorili veľké podniky podiel 1,4 %.

V medziročnom porovnaní sa v rámci MSP zvýšil počet vývozcov len v prípade mikropodnikov (o 10,0 %, v absolútnom vyjadrení o 1 971). Počet malých podnikov sa znížil o 17,8 % (resp. o 934) a počet stredných podnikov o 1,6 % (resp. o 27).

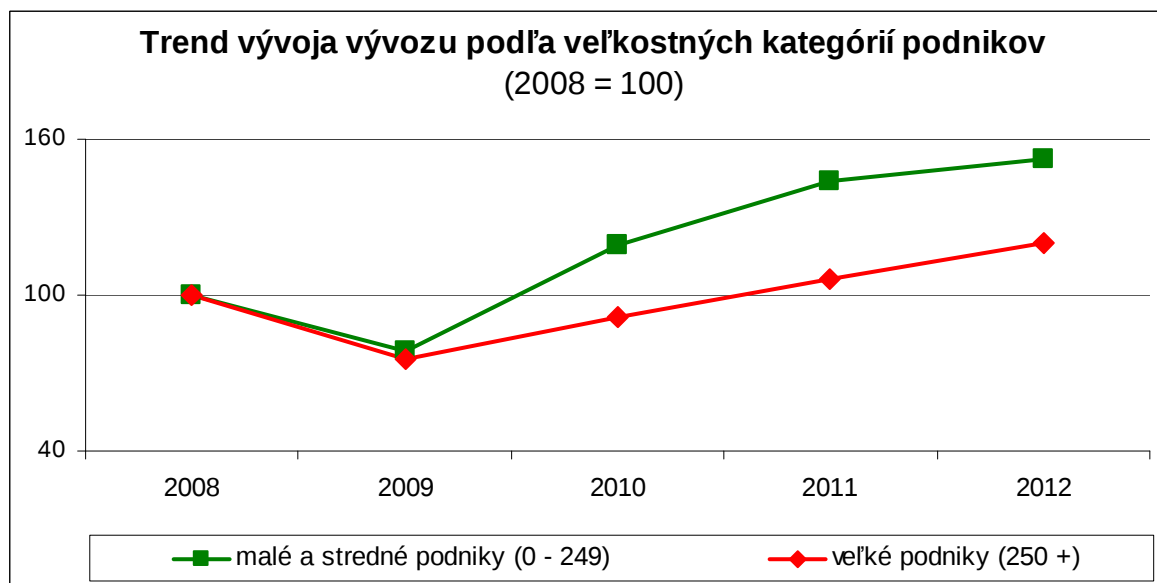
Graf č. 4 a č. 5

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Trend vývoja vývozu prezentovaný v nižšie uvedenom grafe č. 6 poukazuje na výrazne vyššiu rastovú dynamiku vývozu malých a stredných podnikov po krízovom roku 2009 ako v prípade veľkých podnikov. V roku 2012 však malé a stredné podniky nenadviazali na predchádzajúcu pomerne vysokú akceleráciu dosiahnutú v rokoch 2010 – 2011, keďže zaznamenali o viac ako polovicu nižší medziročný rast vývozu ako veľké podniky (resp. menej o 7 p. b.).

Graf č. 6

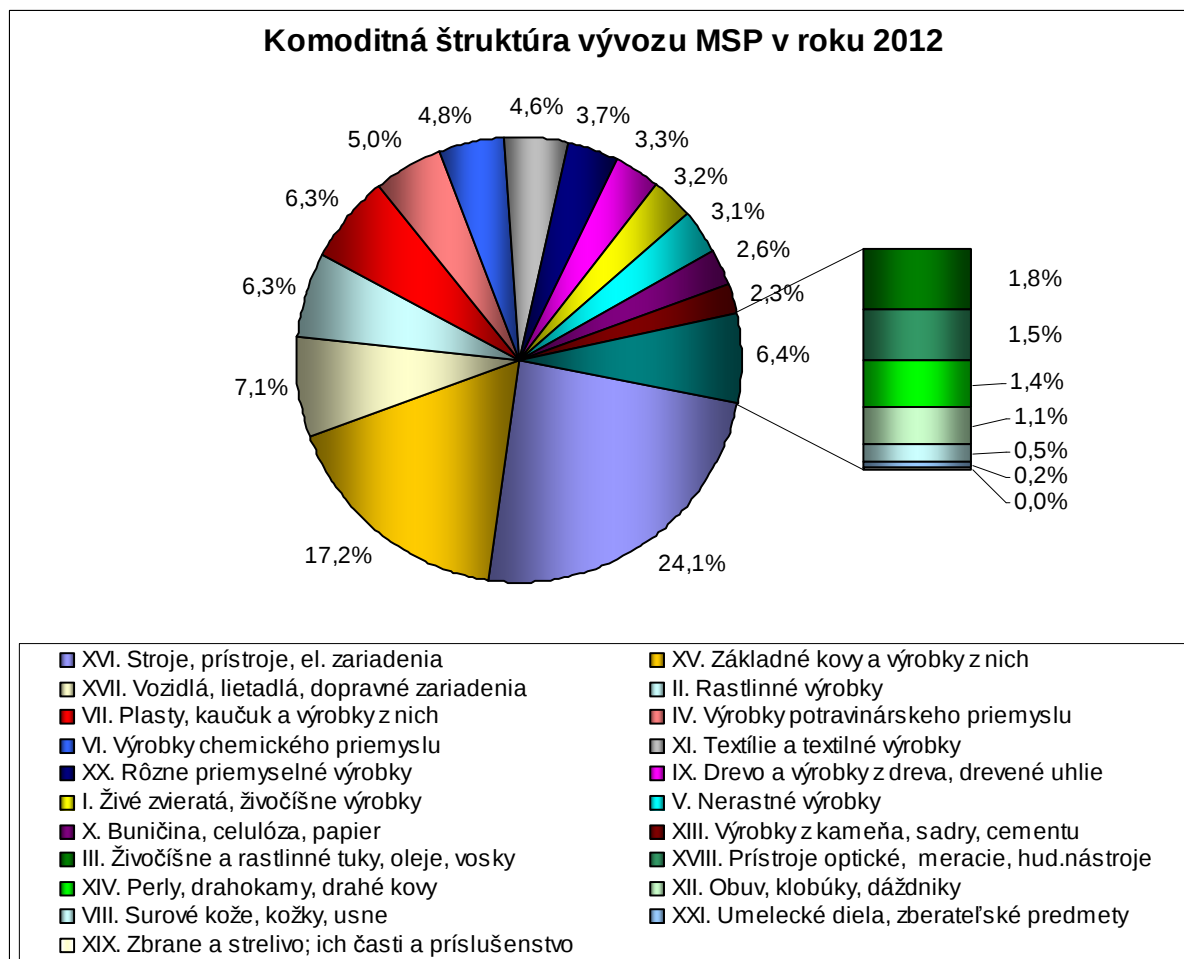

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

4.1 Komoditná štruktúra celkového vývozu MSP

Takmer jednu štvrtinu (24,1 %, resp. 4 203,5 mil. Eur) z celkového vývozu malých a stredných podnikov v roku 2012 tvorili stroje, prístroje, elektrické zariadenia, prístroje na záznam a reprodukciu obrazu a zvuku (podľa tried Harmonizovaného systému). Medzi ďalšie významné komodity patrili základné kovy a výrobky zo základných kovov s podielom 17,2 % (2 998,6 mil. Eur), vozidlá, lietadlá, plavidlá a dopravné zariadenia s podielom 7,1 % (1 239,7 mil. Eur), rastlinné výrobky s podielom 6,3 % (1 093,5 mil. Eur), plasty, kaučuk a výrobky z nich s podielom 6,3 % (1 089,3 mil. Eur), výrobky potravinárskeho priemyslu s podielom 5,0 % (877,7 mil. Eur), výrobky chemického priemyslu s podielom 4,8 % (830,7 mil. Eur), textilie a textilné výrobky s podielom 4,6 % (805,7 mil. Eur), rôzne priemyselné výrobky s podielom 3,7 % (642,4 mil. Eur) a drevo a výrobky z dreva, drevené uhlie, korok a výrobky zo slamy s podielom 3,3 % (576,7 mil. Eur).

Graf č. 7

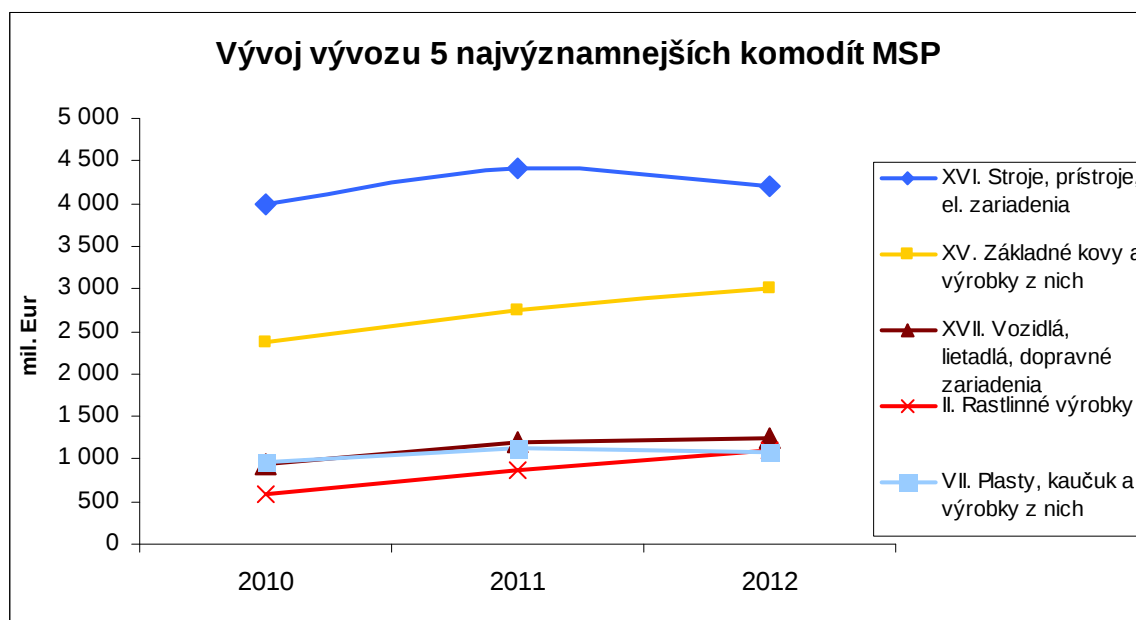
Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Komoditná štruktúra vývozu MSP je pomerne stabilná a neprechádza výraznými zmenami. Medziročne sa najvýraznejšie zvýšilo zastúpenie rastlinných výrobkov (o 1,0 p. b.), živočíšnych rastlinných tukov, olejov a voskov (o 0,9 p. b.) a výrobkov potravinárskeho priemyslu (o 0,8 p. b.). Zastúpenie sa znížilo najmä v prípade strojov, prístrojov a elektronických zariadení (o 2,7 p. b.) a plastov, kaučukov a výrobkov z nich (o 0,6 p. b.).

V absolútnej hodnote sa v medziročnom porovnaní **najvýraznejšie zvýšil vývoz základných kovov a výrobkov zo základných kovov** (o 251,7 mil. Eur, resp. o 9,2 %), **rastlinných výrobkov** (o 229,6 mil. Eur, resp. o 26,6 %), **výrobkov potravinárskeho priemyslu** (o 176,1 mil. Eur, resp. o 25,1 %), živočíšnych a rastlinných tukov, olejov a voskov (o 159,4 mil. Eur, resp. o 106,7 %) a výrobkov z kameňa, sadry a cementu (o 140,2 mil. Eur, resp. o 55,5 %). Naopak, najvýraznejšie v absolútnej hodnote medziročne poklesol vývoz strojov, prístrojov a elektrických zariadení (o 198,4 mil. Eur, resp. o 4,5 %), textílií a textilných výrobkov (o 47,4 mil. Eur, resp. o 5,6 %).

V grafe č. 8 je znázornený vývoj vývozu 5 najvýznamnejších komodít MSP⁴ od roku 2010. V roku 2011 dosiahol vývoz všetkých uvedených komodít medziročný rast, ale v nasledujúcom roku už najvýznamnejšia vývozná komodita MSP, ktorou sú stroje, prístroje a elektrické zariadenia medziročne poklesla (o 4,5 %). Medziročné zníženie vývozu MSP nastalo v roku 2012 aj v prípade plastov, kaučuku a výrobkov z nich (o 3,3 %, resp. o 37 mil. Eur).

Graf č. 8

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V rámci najvýznamnejších vývozných komodít (graf č. 9)⁵ v roku 2012 **dosahovali malé a stredné podniky najväčšie zastúpenie na vývoze rastlinných výrobkov (93,6 %), živých zvierat a živočíšnych výrobkov (84,7 %), dreva a výrobkov z dreva, dreveného uhlia (79,4 %), výrobkov potravinárskeho priemyslu (67,4 %), textílií a textilných výrobkov (65,0 %), výrobkov chemického priemyslu (57,5 %) a výrobkov z kameňa, sadry a cementu (52,7 %).**

Dominancia veľkých podnikov sa naopak prejavuje na vývoze vozidiel, lietadiel a dopravných zariadení (podiel MSP dosiahol len 8,5 %), nerastných výrobkov (podiel MSP dosiahol 14,0 %) a strojov, prístrojov a elektronických zariadení (podiel MSP dosiahol 24,3 %).

⁴ 5 najvýznamnejších komodít tvorí 61 % celkového vývozu MSP.

⁵ Najvýznamnejšie komodity uvedené v grafe č.9 tvoria 98 % celkového vývozu.

Graf č. 9

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Oproti roku 2011 najvýraznejšie vzrástol podiel MSP na vývoze výrobkov kameňa, sadry a cementu (o 12,7 p. b.), bučiny, celulózy a papiera (o 6,6 p. b.), výrobkov potravinárskeho priemyslu (o 5,1 p. b.) a výrobkov chemického priemyslu (o 3,5 p. b.). Naopak podiel MSP poklesol na vývoze rôznych priemyselných výrobkov (o 5,1 p. b.), strojov prístrojov a zariadení (o 3,7 p. b.), plastov, kaučuku a výrobkov z nich (o 1,6 p. b.) a vozidiel, lietadiel a dopravných prostriedkov (o 1,3 p. b.).

4.1.1 Vývoz high-tech tovarov

Štatistické údaje o obchodnej výmene tovarov s vysokou technológiou (high-tech tovary) patria medzi ukazovatele, pomocou ktorých je možné hodnotiť úroveň rozvoja znalostnej ekonomiky. Skupina high-tech tovarov sa posudzuje na základe Štandardnej medzinárodnej obchodnej klasifikácie SITC Rev.4 a obsahuje technické produkty, ktorých výroba zahŕňa vysokú intenzitu výskumu a vývoja. Do tejto skupiny sa zaraďujú výrobky z nasledovných oblastí:

- Letecká technika,
- Výpočtová technika,
- Elektronika a telekomunikácie,
- Farmácia,
- Vedecké prístroje,
- Elektrotechnika,

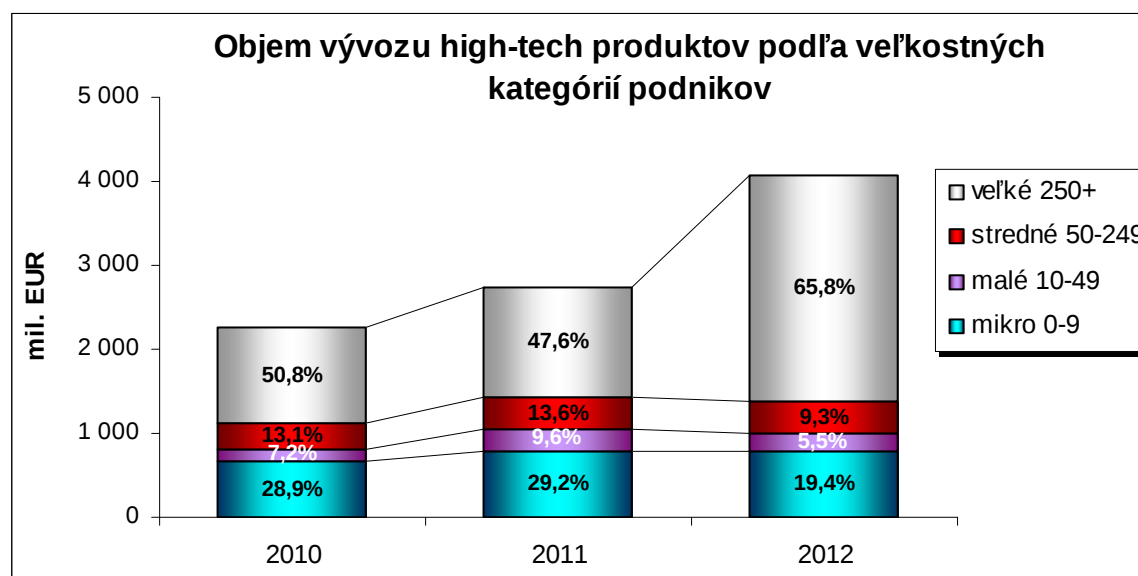
- Chémia,
- Neelektrické stroje⁶.

Podľa spracovaných údajov dosiahol v roku 2012 celkový vývoz high-tech tovarov úroveň 4 068,2 mil. Eur, pri medziročnom zvýšení o 49,1 % (bez započítania vývozných operácií zahraničných osôb). **Medziročné zvýšenie vývozu high-tech tovarov súviselo predovšetkým s výrazným nárastom vývozu v kategórii veľkých podnikov** (nárast o 106,2 %, resp. o 1 378,9 mil. Eur).

Vývoz high-tech tovarov v rámci malých a stredných podnikov sa medziročne znížil o 2,7 % (resp. o 38,4 mil. Eur). V rámci jednotlivých veľkostných kategórií MSP medziročne vzrástol vývoz high-tech tovarov iba v prípade stredných podnikov (o 2,1 %, resp. o 7,9 mil. Eur). Vývoz high-tech tovarov mikropodnikov medziročne poklesol o 1 % (resp. o 8,0 mil. Eur) a malých podnikov o 14,7 % (resp. o 38,4 mil. Eur).

Výrazný nárast vývozu high-tech tovarov v prípade veľkých podnikov sa prirodzene premietol do zníženia podielu ostatných veľkostných kategórií podnikov. Podiel mikropodnikov sa medziročne znížil o 9,8 p. b. na 19,4 %, malých podnikov o 4,1 p. b. na 5,5 % a stredných podnikov o 4,3 p. b. na 9,3 %. **Súhrnne dosiahol podiel MSP na vývoze high-tech tovarov 34,2 %, čo je o viac ako jednu tretinu medziročne nižší podiel.**

Graf č. 10

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

⁶ Podrobnejšie informácie o skupine high-tech tovarov podľa Štandardnej medzinárodnej obchodnej klasifikácie SITC Rev.4 sú uvedené v prílohe na strane 57 (tabuľka č. 13).

4.2 Teritoriálna štruktúra vývozu MSP

Rozhodujúcim vývozným teritóriom malých a stredných podnikov naďalej zostáva trh krajín EÚ. V roku 2012 smerovalo na jednotný trh EÚ 89,2 % (resp. 15 534,2 mil. Eur) z celkového vývozu MSP, pričom oproti roku 2011 sa uvedený podiel znížil len nepatrne (o 0,2 p. b.). Vývoz do krajín mimo EÚ dosiahol podiel 10,8 % (resp. 1 876,9 mil. Eur) z celkového vývozu MSP. V rámci jednotlivých veľkostných kategórií MSP zaznamenali najvyšší podiel vývozu do krajín mimo EÚ mikropodniky (11,6 %).

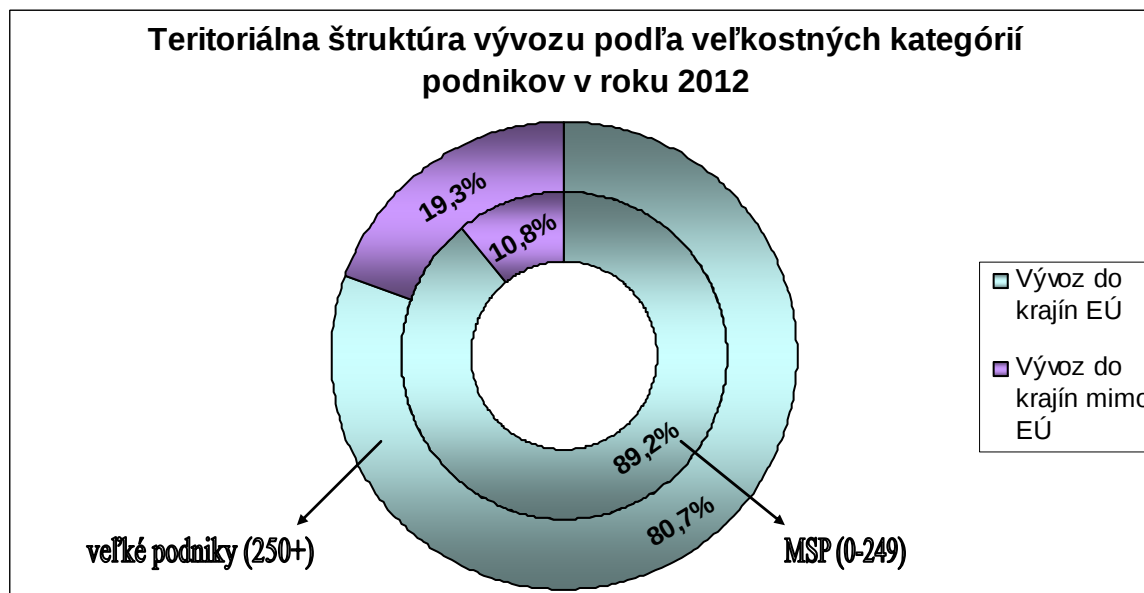
Tabuľka č. 2: Celkový objem vývozu v roku 2012 podľa veľkostných kategórií podnikov a teritoriálnych oblastí

Veľkostná kategória podnikov	Absolútne hodnoty (v mil. Eur)			Podiel v %		
	Vývoz do krajín EÚ	Vývoz do krajín mimo EÚ	Vývoz spolu	Vývoz do krajín EÚ	Vývoz do krajín mimo EÚ	Vývoz spolu
mikro (0-9)	6 451,0	845,0	7 296,0	88,4%	11,6%	100,0%
malé (10-49)	3 080,7	366,0	3 446,7	89,4%	10,6%	100,0%
stredné (50-249)	6 002,5	665,9	6 668,3	90,0%	10,0%	100,0%
veľké (250+)	32 286,4	7 727,5	40 013,9	80,7%	19,3%	100,0%
MSP (0-249)	15 534,2	1 876,9	17 411,1	89,2%	10,8%	100,0%
Spolu	47 820,6	9 604,4	57 425,0	83,3%	16,7%	100,0%

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Ako vyplýva z grafu č. 11, malé a stredné podniky dosahujú takmer dvojnásobne nižší podiel vývozu do krajín mimo EÚ (10,8 %) ako veľké podniky (19,3 %).

Graf č. 11

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

4.2.1 Vývoz MSP do krajín EÚ

Malé a stredné podniky sa v roku 2012 podieľali na celkovom objeme vývozu do krajín EÚ 32,5 %, čo predstavuje 15 534,2 mil. Eur. Podiel mikropodnikov predstavoval 13,5 %, v absolútnom vyjadrení 6 451,0 mil. Eur. Malé podniky sa na celkovom vývoze do

krajín EÚ podieľali 6,4 %, v absolútnom vyjadrení 3 080,7 mil. Eur a stredné podniky 12,6 %, v absolútnom vyjadrení 6 002,5 mil. Eur.

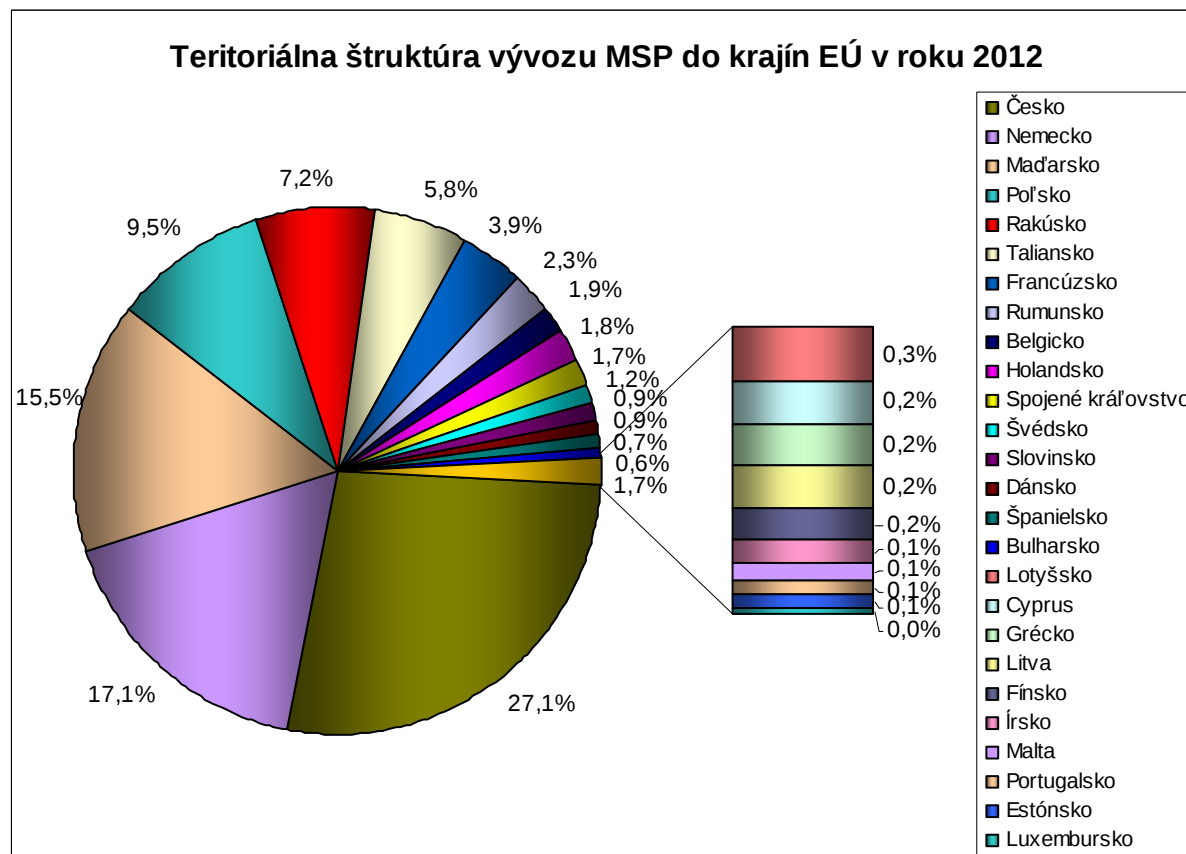
Tabuľka č. 3: Štruktúra vývozu do krajín EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2012, v porovnaní s rokom 2011

Veľkostná kategória podnikov	Celkový objem vývozu - krajiny EÚ			
	2011	2012		Index 2012/2011
	mil. Eur	mil. Eur	podiel v %	
mikro (0-9)	5 241,9	6 451,0	13,5%	123,1
malé (10-49)	3 277,2	3 080,7	6,4%	94,0
stredné (50-249)	6 163,3	6 002,5	12,6%	97,4
veľké (250+)	28 980,0	32 286,4	67,5%	111,4
MSP (0-249)	14 682,4	15 534,2	32,5%	105,8
Spolu	43 662,4	47 820,6	100,0%	109,5

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V medziročnom porovnaní sa v rámci jednotlivých veľkostných kategórií MSP zvýšil vývoz do krajín EÚ iba v prípade mikropodnikov (o 23,1 %, resp. o 1 209,1 mil. Eur). Vývoz malých podnikov na jednotný trh EÚ medziročne poklesol o 6 %, resp. o 196,5 mil. Eur a stredných podnikov o 2,6 %, resp. o 160,8 mil. Eur. **Celkovo sa vývoz MSP do krajín EÚ medziročne zvýšil o 5,8 %, resp. o 851,8 mil. Eur.** V prípade veľkých podnikov sa zvýšil o 11,4 %, resp. o 3 306,4 mil. Eur. **Viac ako jedna štvrtina (27,1 %) z celkového vývozu MSP do EÚ v roku 2012 smerovala do Českej republiky.** 17,1 % vývozu MSP do krajín EÚ smerovalo do Nemecka, 15,5 % do Maďarska, 9,5 % do Poľska, 7,2 % do Rakúska a 5,8 % do Talianska. Ostatné krajiny mali podiel nižší ako 4 %.

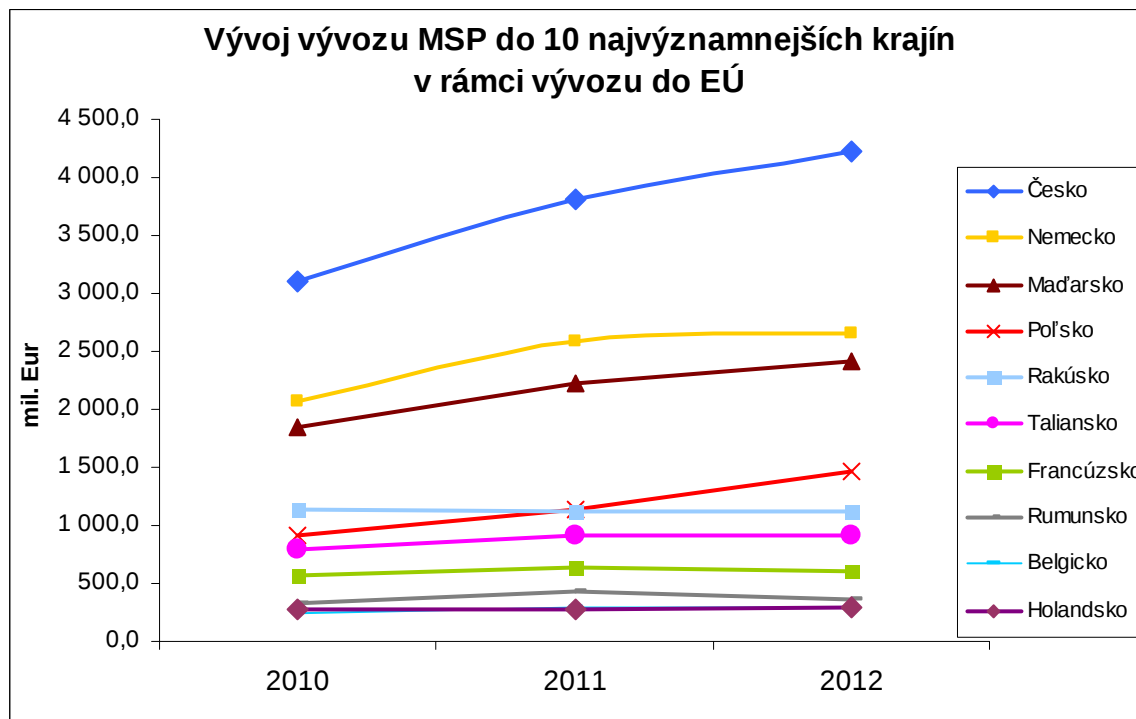
Graf č. 12

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V rámci najvýznamnejších krajín na vývoze MSP do EÚ⁷ (graf č. 13) si rastovú dynamiku zachováva vývoz do Českej republiky (rast oproti roku 2011 o 10,8 %), Nemecka (rast oproti roku 2011 o 3,1 %), Maďarska (rast oproti roku 2011 o 8,6 %) a Poľska (rast oproti roku 2011 o 29,6 %). U ostatných významných krajín na vývoze MSP do EÚ je zaznamenaná stagnácia, resp. mierny pokles.

Graf č. 13

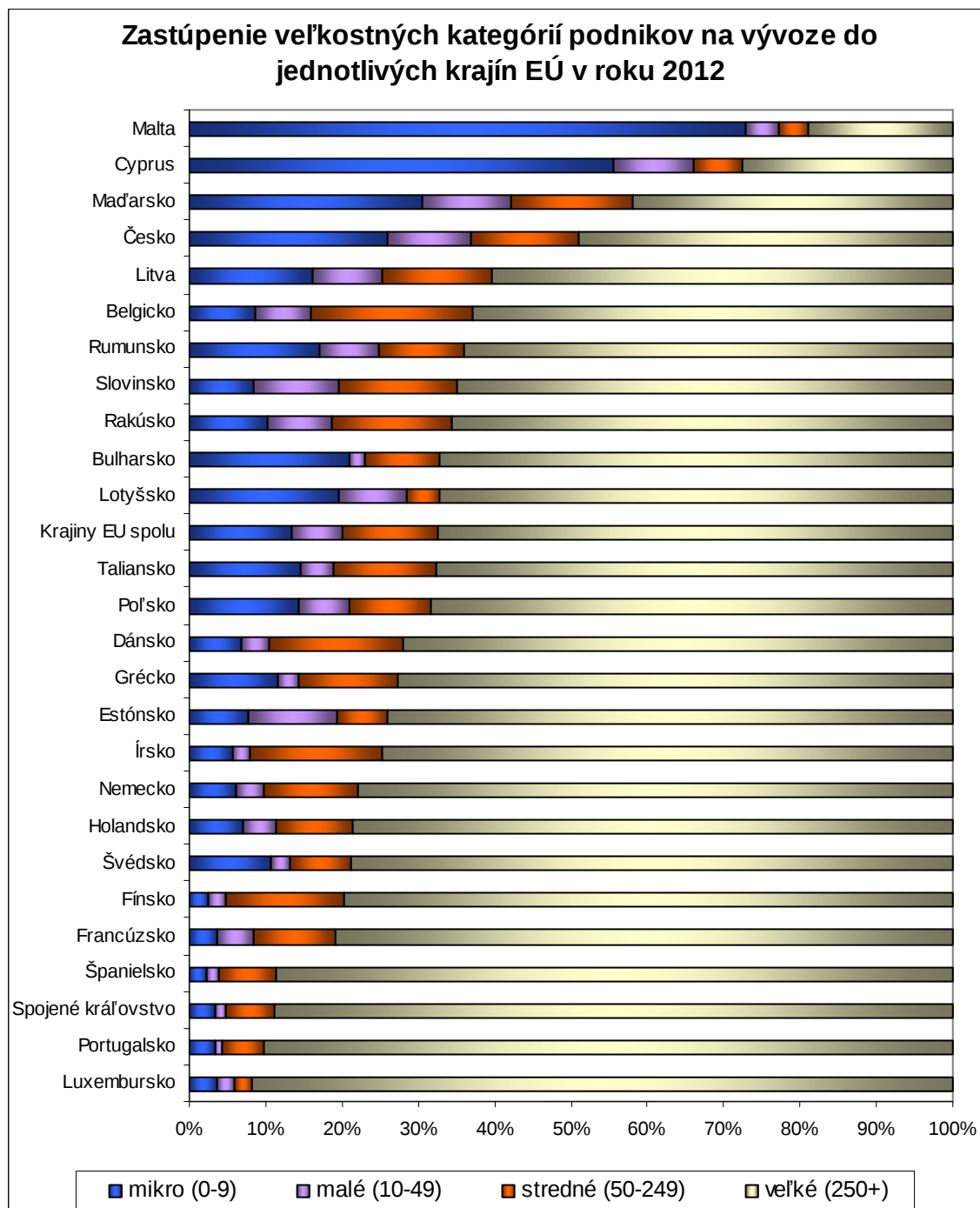
Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V porovnaní s veľkými podnikmi sa darí malým a stredným podnikom výraznejšie presadzovať na vývoze do krajín ako Malta (81,0 % podiel MSP), Cyprus (72,4 % podiel MSP), Maďarsko (58,1 % podiel MSP) a Česko (51,0 % podiel MSP).

Naopak dominancia veľkých podnikov a nízke zastúpenie MSP je zrejma na vývoze do Luxemburska (8,3 % podiel MSP), Portugalska (9,8 % podiel MSP), Spojeného kráľovstva (11,1 % podiel MSP), Španielska (11,3 % podiel MSP) a Francúzska (19,2 % podiel MSP).

⁷ 10 najvýznamnejších krajín pokrýva 92,2 % z celkového vývozu MSP do EÚ.

Graf č. 14

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

4.2.2 Vývoz MSP do krajín mimo EÚ

Viac ako štyri pätiny (80,5 %) z celkového vývozu do krajín mimo EÚ tvoril podiel veľkých podnikov. **Súhrnný podiel malých a stredných podnikov do krajín mimo EÚ predstavoval 19,5 %** (resp. 1 876,9 mil. Eur). Podiel mikropodnikov dosiahol 8,8 %, v absolútnom vyjadrení 845,0 mil. Eur. Malé podniky sa na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ podieľali 3,8 %, v absolútnom vyjadrení 366,0 mil. Eur a stredné podniky 6,9 %, v absolútnom vyjadrení 665,9 mil. Eur.

Oproti roku 2011 sa v rámci jednotlivých veľkostných kategórií MSP zvýšil vývoz do krajín mimo EÚ iba v prípade mikropodnikov (o 37,0 %, resp. o 228,1 mil. Eur). Vývoz malých podnikov do krajín mimo EÚ medziročne poklesol o 9,5 %, resp. o 38,3 mil. Eur a stredných podnikov o 7,1 %, resp. o 51,1 mil. Eur. **Celkovo sa vývoz malých a stredných podnikov do krajín mimo EÚ medziročne zvýšil o 8,0 %** (resp. o 138,7 mil. Eur), **čo bol však viac ako 4-násobne nižší rast ako v roku 2011**. Na porovnanie vývoz veľkých podnikov sa zvýšil o 20,2 % (o 1,8 p. b. viac ako v 2011), resp. o 1 300,5 mil. Eur.

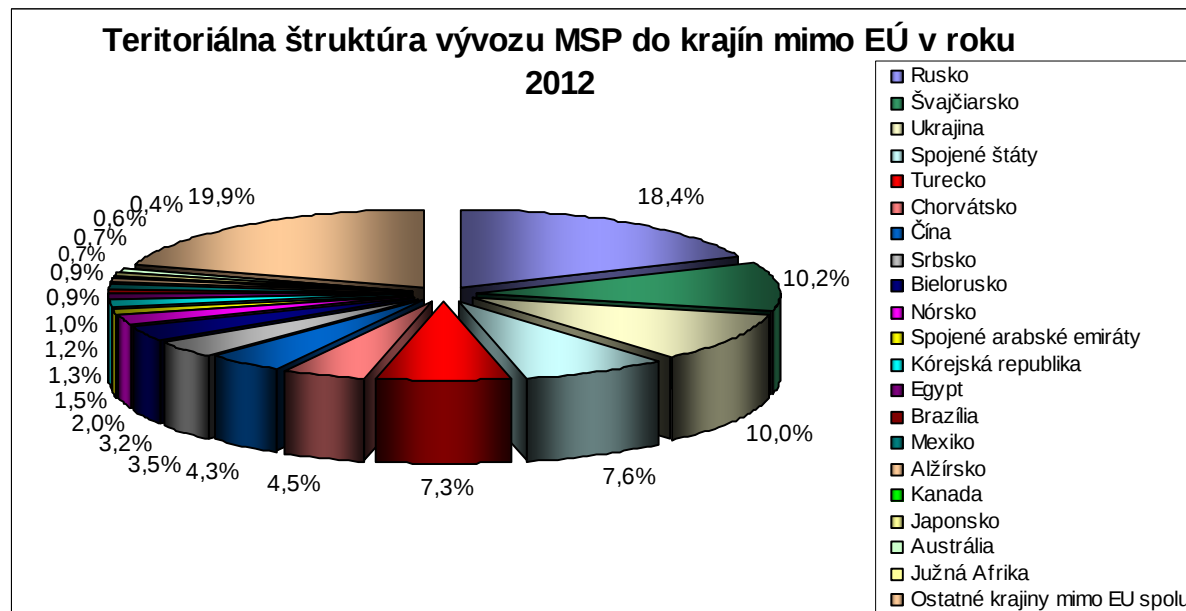
Tabuľka č. 4: Štruktúra vývozu do krajín mimo EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2012, v porovnaní s rokom 2011

Veľkostná kategória podnikov	Celkový objem vývozu - krajiny mimo EÚ			
	2011	2012		Index 2012/2011
	mil. Eur	mil. Eur	podiel v %	
mikro (0-9)	616,9	845,0	8,8%	137,0
malé (10-49)	404,2	366,0	3,8%	90,5
stredné (50-249)	717,0	665,9	6,9%	92,9
veľké (250+)	6 427,0	7 727,5	80,5%	120,2
MSP (0-249)	1 738,1	1 876,9	19,5%	108,0
Spolu	8 165,2	9 604,4	100,0%	117,6

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Najväčšími vývoznými trhmi MSP mimo EÚ sú Rusko (podiel 18,4 %), **Švajčiarsko** (10,2 %), **Ukrajina** (10,0 %), **Spojené štáty** (7,6 %) a **Turecko** (7,3 %). Súhrnne tieto krajiny dosahujú viac ako polovicu (53,5 %) z celkového vývozu MSP mimo krajín EÚ. Ostatné krajiny mali podiel nižší ako 5 %.

Graf č. 15

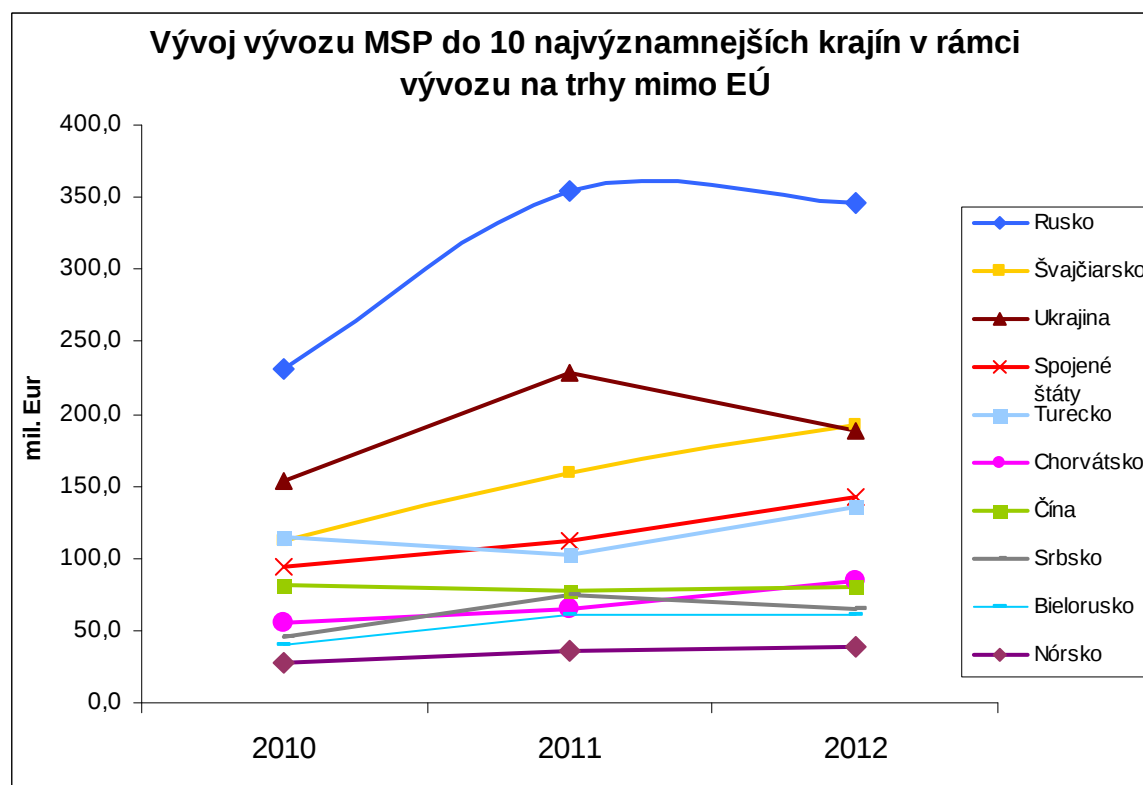

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Vývoj vývozu MSP na trhy mimo EÚ prezentovaný v grafe č. 16,⁸ vypovedá o rastúcom význame vývozných destinácií, ako sú Švajčiarsko, Spojené štáty, Turecko a Chorvátsko. Naopak malé a stredné podniky si v roku 2012 neudržali svoje odbytišťa v krajinách východnej a juhovýchodnej Európy. Medziročný pokles vývozu MSP do Ruska predstavoval 2,5 %, Ukrajiny 17,7 % a Srbska 13,6 %.

MSP sa nedarilo v roku 2012 plne využiť ani potenciál ostatných rýchlo rozvíjajúcich sa krajín (krajiny známe pod označením BRICS, - Rusko, Brazília, India, Čína, Juhoafrická republika). Vývoz do Brazílie medziročne poklesol o 9,1 % a do Juhoafrickej republiky o 30,3 %. Mierny rast dosiahol len vývoz MSP do Číny (o 2,2 %), ale ten je stále pod úrovňou vývozu z roku 2010 (presný údaj o vývoze MSP do Indie nie je známy).

Graf č. 16

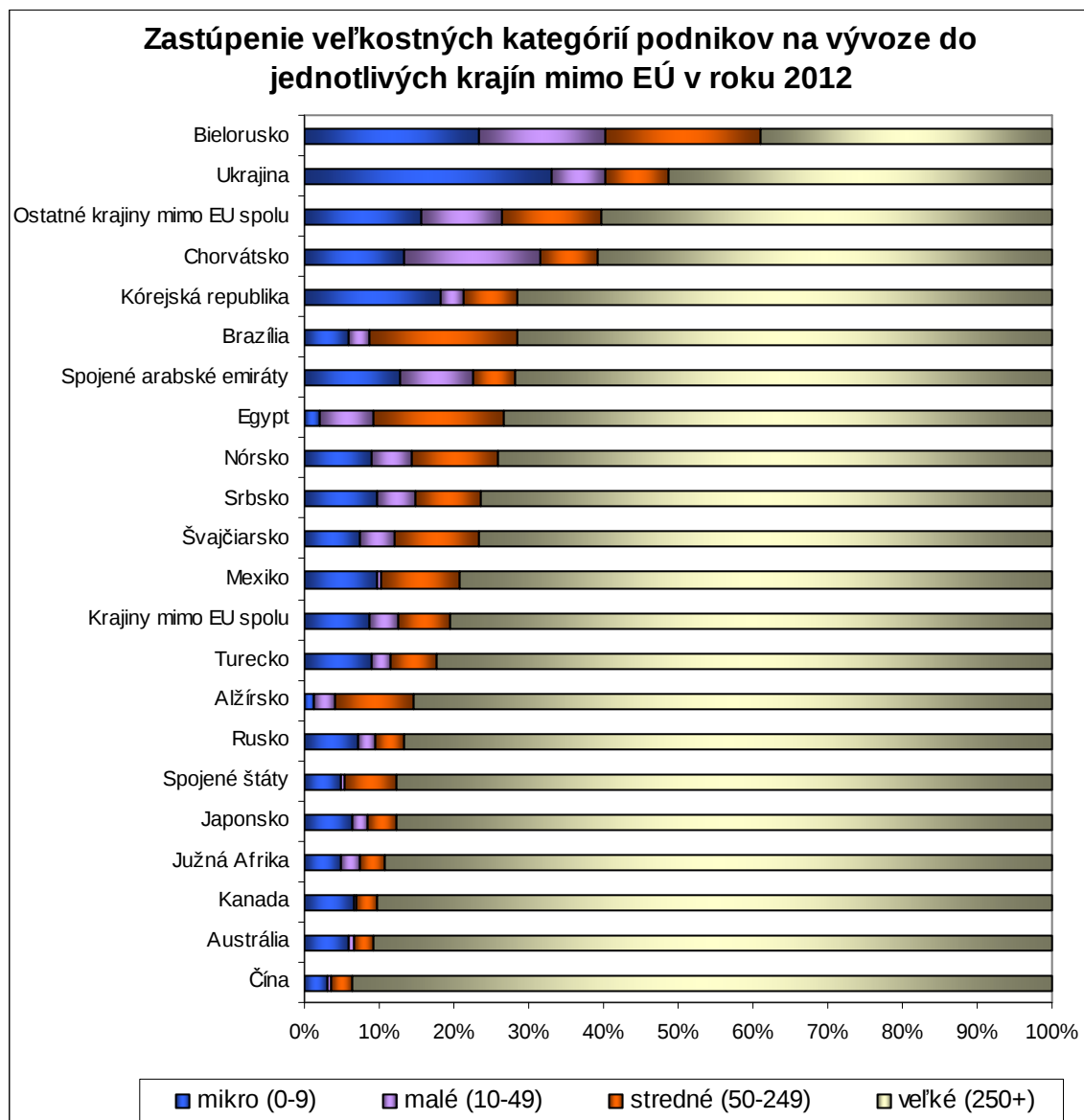

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Najvýraznejšie zastúpenie mali malé a stredné podniky v roku 2012 na vývoze do Bieloruska (61,0 %), Ukrajiny (48,6 %), Chorvátska (39,4 %), Kórejskej republiky, či Brazílie (zhodne po 28,5 %). Naopak najnižší podiel zaznamenávajú MSP na vývoze do Číny (6,3 %), Austrálie (9,3 %), Kanady (9,7 %) a Juhoafrickej republiky (10,8 %).

⁸ 10 najvýznamnejších krajín pokrýva 71,0 % z celkového vývozu MSP na trhy mimo EÚ.

Graf č. 17

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

4.3 Odvetvové členenie celkového vývozu MSP

Odvetvová štruktúra vývozu MSP

Viac ako tri štvrtiny (76,6 %) z celkového vývozu malých a stredných podnikov v roku 2012 realizovali subjekty z oblasti priemyslu (44,4 %) a obchodu (32,2 %). V rámci ostatných významnejších odvetví podľa hrubšieho členenia SK NACE dosiahol podiel odvetvia obchodných služieb 12,8 %, dopravy a informačných činností 3,5 %, a pôdohospodárstva 2,0 %. Oproti roku 2011 sa znížil podiel priemyslu o 3,2 p. b a podiel obchodu, naopak, vzrástol o 0,8 p. b.

Z hľadiska jednotlivých sektorov priemyselnej výroby sa na celkovom objeme vývozu MSP pôsobiach v priemyselnej výrobe (7 600,8 mil. Eur) podieľal sektor kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení 19,8 %, sektor výroby strojov a zariadení i. n. 13,2 %, sektor výroby výrobkov z gumy a plastu 9,7 %, sektor výroby elektrických zariadení a sektor výroby potravín zhodne po 8 % a sektor výroby motorových vozidiel, návesov a prívesov 6,1 %.

V medziročnom porovnaní poklesol vývoz MSP pôsobiach v oblasti priemyslu (o 1,1 %) a ostatným služieb (o 9,2 %). V ostatných odvetviach vývoz MSP rástol, najvýraznejšie v oblasti dopravy a informačných činností (o 35,6 %), pôdohospodárstva (o 31,6 %) a obchodných služieb (o 20,7 %). V súvislosti s uvedenými zmenami dochádza k poklesu podielu odvetvia priemyslu (medziročne o 3,2 p. b.) na celkovom vývoze MSP, ktoré je sprevádzané rastom podielu ostatných odvetví.

Odvetvová štruktúra vyvážajúcich MSP

V odvetvovej štruktúre vyvážajúcich MSP prevládajú subjekty z odvetvia (hrubšie členenie SK NACE) obchodu (40,7 %), priemyslu (21,0 %) a obchodných služieb (15,5 %). V medziročnom porovnaní sa zvýšil počet vyvážajúcich MSP v rámci všetkých odvetví, pričom najvýraznejšie v odvetví ostatných služieb (o 11,6 %), stavebníctve (o 10,8 %), doprave a informačných činnostiach a v obchodných službách (zhodne po 6,7 %).

V porovnaní s odvetvovou štruktúrou celkového vývozu MSP sa štruktúra vyvážajúcich MSP vyznačuje výrazne nižším zastúpením priemyslu a naopak, vyšším zastúpením obchodu (graf č. 18).

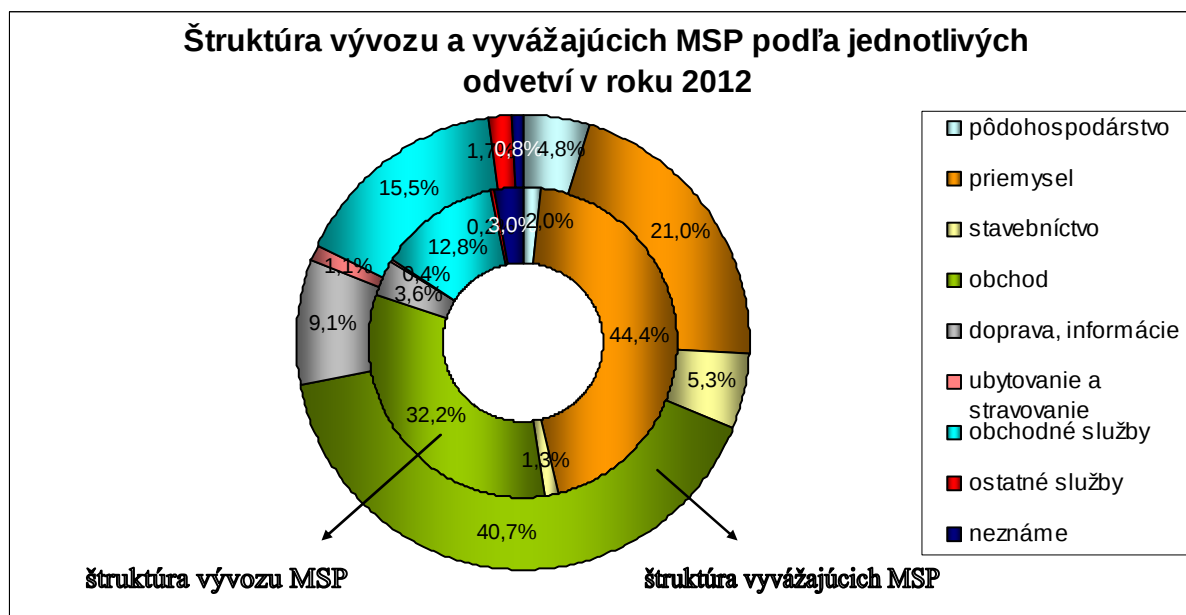
Z celkového počtu malých a stredných podnikov (vrátane fyzických osôb – podnikateľov, - 551 608) evidovaných v Registri organizácii ŠÚ SR v roku 2012 vykonávalo vývoz tovaru 5,0 % MSP. V rámci fyzických osôb – podnikateľov (387 451) dosahuje podiel exportujúcich subjektov 1,3 % a v prípade MSP – právnických osôb (164 157) 13,8 %. V odvetví priemyslu vykonával vývoz tovaru takmer každý tretí (31,4 %) malý a stredný podnik - právnická osoba.

Tabuľka č. 5: Vývoz MSP podľa jednotlivých odvetví v roku 2012

Odvetvie podľa SK NACE	Hrubšie členenie odvetví	Celkový vývoz MSP			Početnosť vyvážajúcich MSP	
		v mil. EUR	v %	Podiel MSP na celkovom vývoze v jednotlivých odvetviach	Počet MSP podľa odvetví	Podiel MSP podľa odvetví
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	Pôdohospodárstvo	352,6	2,0%	98,6%	1 327	4,8%
Ťažba a dobývanie	Priemysel	44,2	0,3%	84,8%	57	0,2%
Priemyselná výroba		7 600,8	43,7%	18,9%	5 603	20,3%
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu		5,5	0,0%	1,0%	28	0,1%
Dodávka vody		82,7	0,5%	95,8%	131	0,5%
Stavebníctvo	Stavebníctvo	230,9	1,3%	94,2%	1 476	5,3%
Veľkoobchod a maloobchod	Obchod	5 609,8	32,2%	86,9%	11 249	40,7%
Doprava a skladovanie	Doprava, informácie	474,7	2,7%	7,4%	1 625	5,9%
Ubytovacie a stravovacie služby	Ubytovanie a stravovanie	70,5	0,4%	100,0%	301	1,1%
Informácie a komunikácia	Doprava, informácie	147,8	0,8%	94,2%	879	3,2%
Finančné a poisťovacie činnosti	Obchodné služby	13,0	0,1%	97,6%	48	0,2%
Činnosti v oblasti nehnuteľností		268,7	1,5%	100,0%	435	1,6%
Odborné, vedecké a technické činnosti		1 098,5	6,3%	98,9%	2 477	9,0%
Administratívne a podporné služby		841,4	4,8%	97,8%	1 334	4,8%
Ostatné	Ostatné služby	40,6	0,2%	93,8%	463	1,7%
Neznáme	Neznáme	529,4	3,0%	100,0%	233	0,8%
Spolu	Spolu	17 411,1	100,0%	30,3%	27 666	100,0%

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Graf č. 18

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

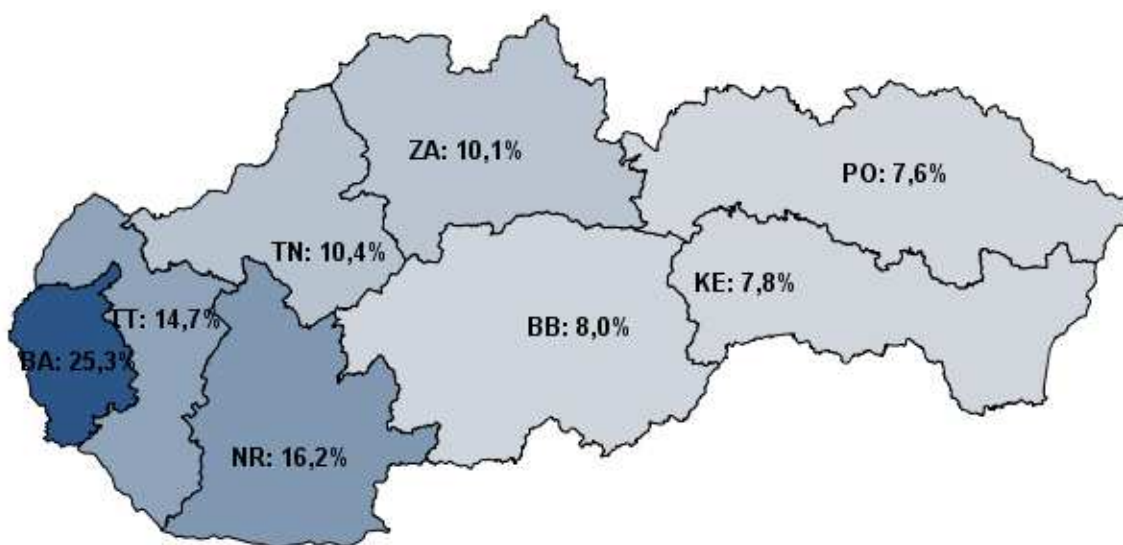
4.4 Regionálna štruktúra vývozu MSP

Regionálna štruktúra celkového vývozu malých a stredných podnikov podľa krajov SR znázornená v mape č. 1 vypovedá o vyššom zastúpení krajov západnej časti Slovenska a naopak, o nižšom zastúpení krajov Východného Slovenska⁹. **Viac ako jednu štvrtinu (25,3 %, o 0,6 p. b viac ako v roku 2011) z celkového vývozu malých a stredných podnikov, ktorý mal známy regionálny pôvod v roku 2012 realizovali MSP sídlia v Bratislavskom kraji.** 16,2 % (medziročne o 1,3 p. b. viac) realizovali MSP sídlia v Nitrianskom kraji, 14,7 % (medziročne o 0,7 p. b. menej) MSP sídlia v Trnavskom kraji, 10,4 % (medziročne o 1,3 p. b. menej) MSP sídlia v Trenčianskom kraji a 10,1 % MSP sídlia v Žilinskom kraji. Zastúpenie ostatných krajov (Prešovský, Banskobystrický a Košický) bolo v intervale od 7,6 % do 8,0 %.

V roku 2011 medziročne rástol vývoz MSP vo všetkých krajoch SR dvojciferným tempom. **Dvojciferný rast v roku 2012 dosiahol len vývoz MSP v Nitrianskom (o 14,2 %) a Košickom kraji (o 12,1 %).** V ostatných krajoch sa medziročne zvýšil vývoz od 7,6 % v Bratislavskom kraji, po 0,1 % v Trnavskom kraji. V Trenčianskom kraji ako jedinom zaznamenal vývoz MSP medziročný pokles (o 7,0 %).

Mapa č.1

Regionálna štruktúra celkového vývozu MSP podľa krajov SR v roku 2012

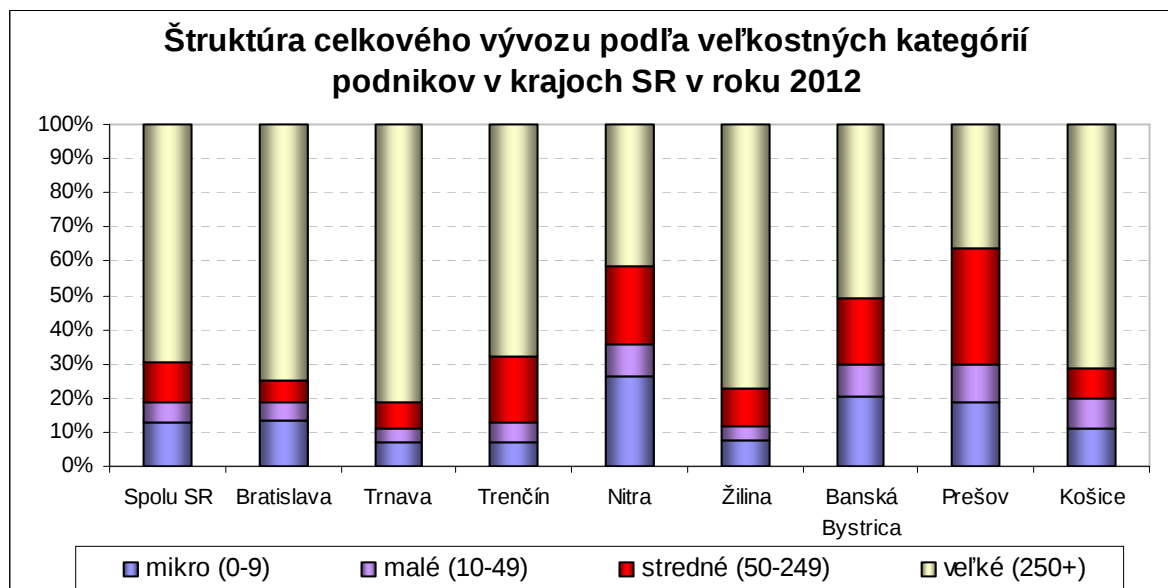

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013, vyhotovené NARMSP na základe údajov Štatistického úradu SR.

Najvyšší podiel na celkovom vývoze dosahujú malé a stredné podniky prirodzene v regiónoch, v ktorých sú etablovaní významní exportéri v menšej miere. **Najvyššie zastúpenie dosiahli malé a stredné podniky v Prešovskom kraji (63,7 %), Nitrianskom kraji (58,6 %), Banskobystrickom kraji (49,3 %) a Trenčianskom kraji (32,1 %).** Podiel nižší ako v rámci SR spolu dosiahli MSP v Košickom kraji (28,5 %), Bratislavskom kraji (25,2 %), Žilinskom kraji (22,7 %) a Trnavskom kraji (18,6 %). V medziročnom porovnaní sa znížilo zastúpenie MSP vo všetkých krajoch okrem Nitrianskeho (nárast podielu MSP o 8,7 p. b.) a Košického kraja (nárast podielu MSP o 1,9 p. b.).

⁹ 3,8 % vývozu MSP a 1,4 % vyvážajúcich MSP nemalo určený regionálny pôvod v roku 2012.

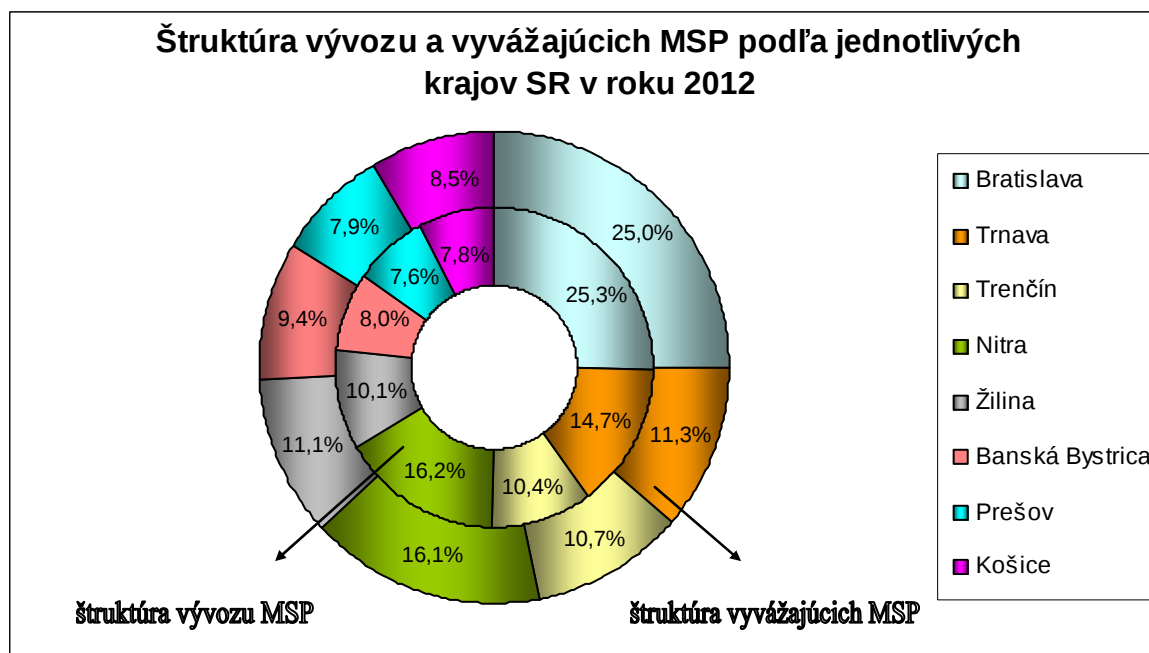
Graf č. 19

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Regionálna štruktúra vyvážajúcich MSP sa výrazne neodlišuje od štruktúry vývozu MSP (graf č. 20). V medziročnom porovnaní sa zvýšil počet vyvážajúcich MSP vo všetkých krajoch okrem Banskobystrického kraja, v ktorom počet MSP medziročne mierne poklesol.

Graf č. 20

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

5. Celkový dovoz v roku 2012 z pohľadu MSP

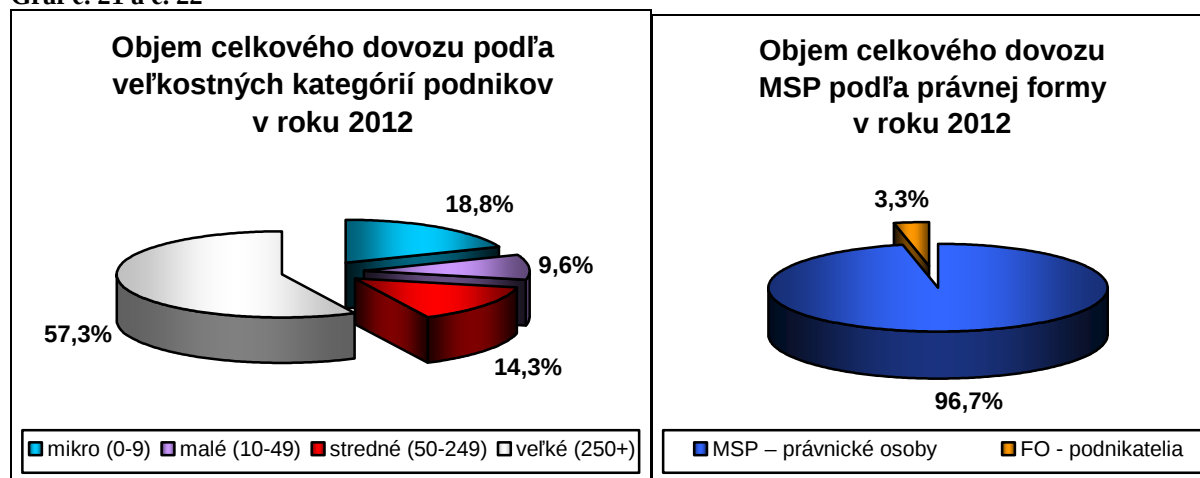
V roku 2012 doviezli malé a stredné podniky na Slovensku tovar v hodnote 23 189,1 mil. Eur, čo v medziročnom porovnaní predstavuje len mierny nárast o 0,1 % (resp. o 19,7 mil. Eur).

Podiel malých a stredných podnikov na celkovom dovoze v roku 2012 predstavoval 42,7 %, pričom oproti roku 2011 sa znížil o 2,2 p. b.

Podiel mikropodnikov (0 - 9 zamestnancov) na celkovom objeme dovozu v roku 2012 predstavoval 18,8 %, v absolútnom vyjadrení 10 203,3 mil. Eur, pričom v tejto kategórii boli zahrnuté aj podniky s nezisteným počtom zamestnancov v objeme 2 656,0 mil. Eur, s podielom 4,9 % z celkového dovozu. Malé podniky (10 - 49) sa na celkovom dovoze podieľali 9,6 %, v absolútnom vyjadrení 5 201,6 mil. Eur a stredné podniky (50 - 249) sa podieľali 14,3 %, v absolútnom vyjadrení 7 784,2 mld. Eur. Najväčší podiel z celkového dovozu tvorili veľké podniky (57,3 %), čo predstavuje 31 178,2 mil.

Z celkovej hodnoty dovozu malých a stredných podnikov (23 189,1 mil. Eur) tvorili rozhodujúci podiel právnické osoby (96,7 %). Celkový objem dovozu fyzických osôb – podnikateľov dosiahol hodnotu 773,4 mil. Eur, čo predstavuje 3,3 % z celkového objemu dovozu MSP v roku 2012.

Graf č. 21 a č. 22

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V rámci jednotlivých veľkostných kategórií MSP sa oproti roku 2011 zvýšil dovoz len mikropodnikom o 9,1 %, v absolútnom vyjadrení o 847,1 mil. Eur. Dovoz malých podnikov sa medziročne znížil o 12,0 % (o 706,5 mil. Eur) a dovoz stredných podnikov o 1,5 % (o 121,0 mil. Eur).

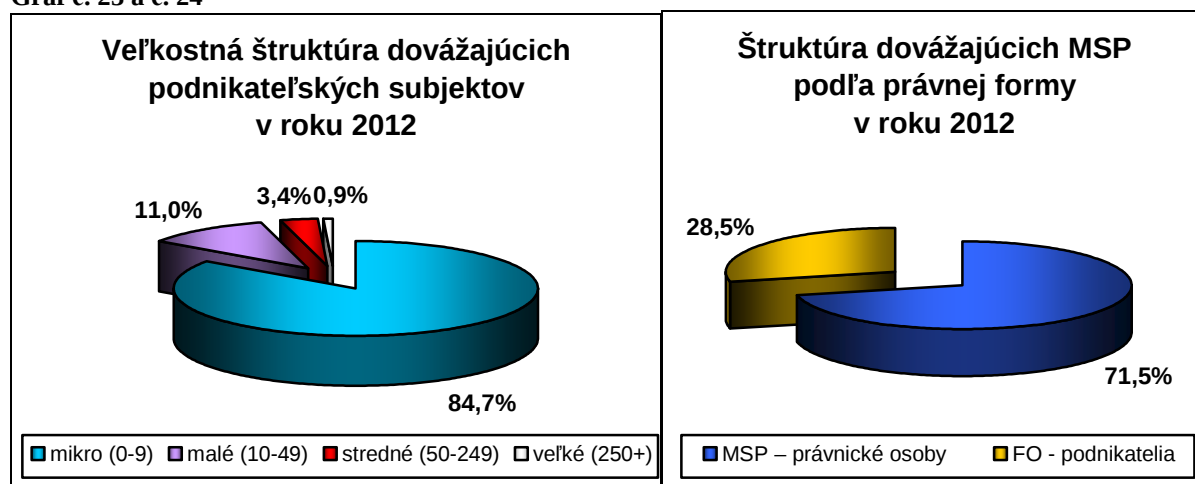
Tabuľka č. 6: Štruktúra celkového dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2012, v porovnaní s rokom 2011

Veľkostná kategória podnikov	Celkový objem dovozu				Počet podnikateľských subjektov			
	2011	2012		Index 2012/2011	2011	2012		Index 2012/2011
	mil. Eur	mil. Eur	podiel v %		abs. počet	abs. počet	podiel v %	
mikro (0-9)	9 356,2	10 203,3	18,8%	109,1	53 550	57 780	84,7%	107,9
malé (10-49)	5 908,1	5 201,6	9,6%	88,0	9 611	7 483	11,0%	77,9
stredné (50-249)	7 905,2	7 784,2	14,3%	98,5	2 378	2 310	3,4%	97,1
veľké (250+)	28 451,1	31 178,2	57,3%	109,6	596	615	0,9%	103,2
MSP (0-249)	23 169,4	23 189,1	42,7%	100,1	65 539	67 573	99,1%	103,1
Spolu	51 620,6	54 367,3	100,0%	105,3	66 135	68 188	100,0%	103,1

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Viac ako 68 tisíc podnikateľských subjektov (68 188) vykonávalo v roku 2012 dovozné operácie. Rozhodujúce zastúpenie na celkovej početnosti mali malé a stredné podniky (99,1 %, v absolútnom vyjadrení 67 573).

84,7 % z celkového počtu dovozcov tvorili mikropodniky (v absolútnom vyjadrení 57 780). Zastúpenie malých podnikov bolo na úrovni 11 % (v absolútnom vyjadrení 7 483) a podiel stredných podnikov dosiahol 3,4 % (v absolútnom vyjadrení 2 310). Viac ako jednu štvrtinu (28,5 %, v absolútnom vyjadrení 19 262) z celkového počtu malých a stredných podnikov (67 573), ktoré v roku 2012 vykonávali dovozné operácie tvorili fyzické osoby - podnikatelia.

Graf č. 23 a č. 24

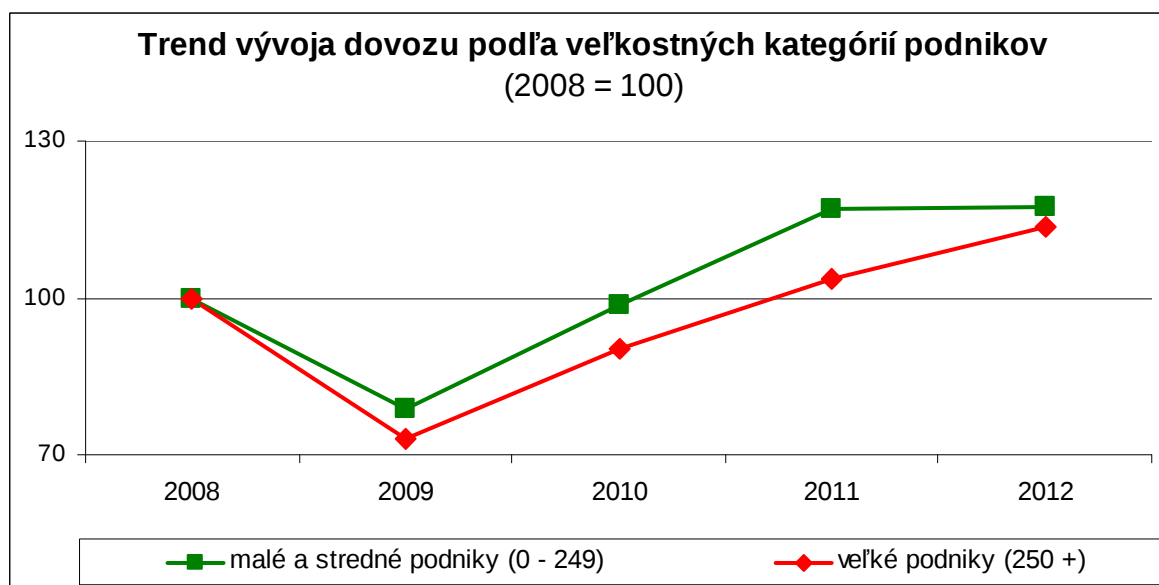
Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V roku 2012 bolo do dovozných operácií zapojených 615 veľkých podnikov s počtom zamestnancov viac ako 250. Z celkového počtu dovážajúcich subjektov tvorili veľké podniky 0,9 % podiel.

V medziročnom porovnaní sa v rámci MSP obdobne ako pri vývoze zvýšil počet dovozcov len v prípade mikropodnikov. Počet dovážajúcich mikropodnikov medziročne narástol o 7,9 % (v absolútnom vyjadrení o 4 230). Počet malých podnikov sa znížil o 22,1 % (resp. o 2 128) a počet stredných podnikov o 2,9 % (resp. o 68). Súhrnne počet malých a stredných podnikov medziročne narástol o 3,1 % (v absolútnom vyjadrení o 2 034).

Trend vývoja dovozu od roku 2008 je znázornený v grafe č. 25. V krízovom roku 2009 zaznamenali malé a stredné podniky miernejší medziročný prepád dovozu (pokles o 21,2 %) ako veľké podniky (pokles 27,1 %). V nasledujúcich dvoch rokoch rástol dovoz MSP rýchlejšie ako dovoz veľkých podnikov. V roku 2012 sa medziročná dynamika rastu dovozu MSP takmer zastavila (rast 0,1 %), pričom dovoz veľkých podnikov si zachoval pomerne vysokú dynamiku (rast 9,6 %) z predchádzajúceho obdobia.

Graf č. 25

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

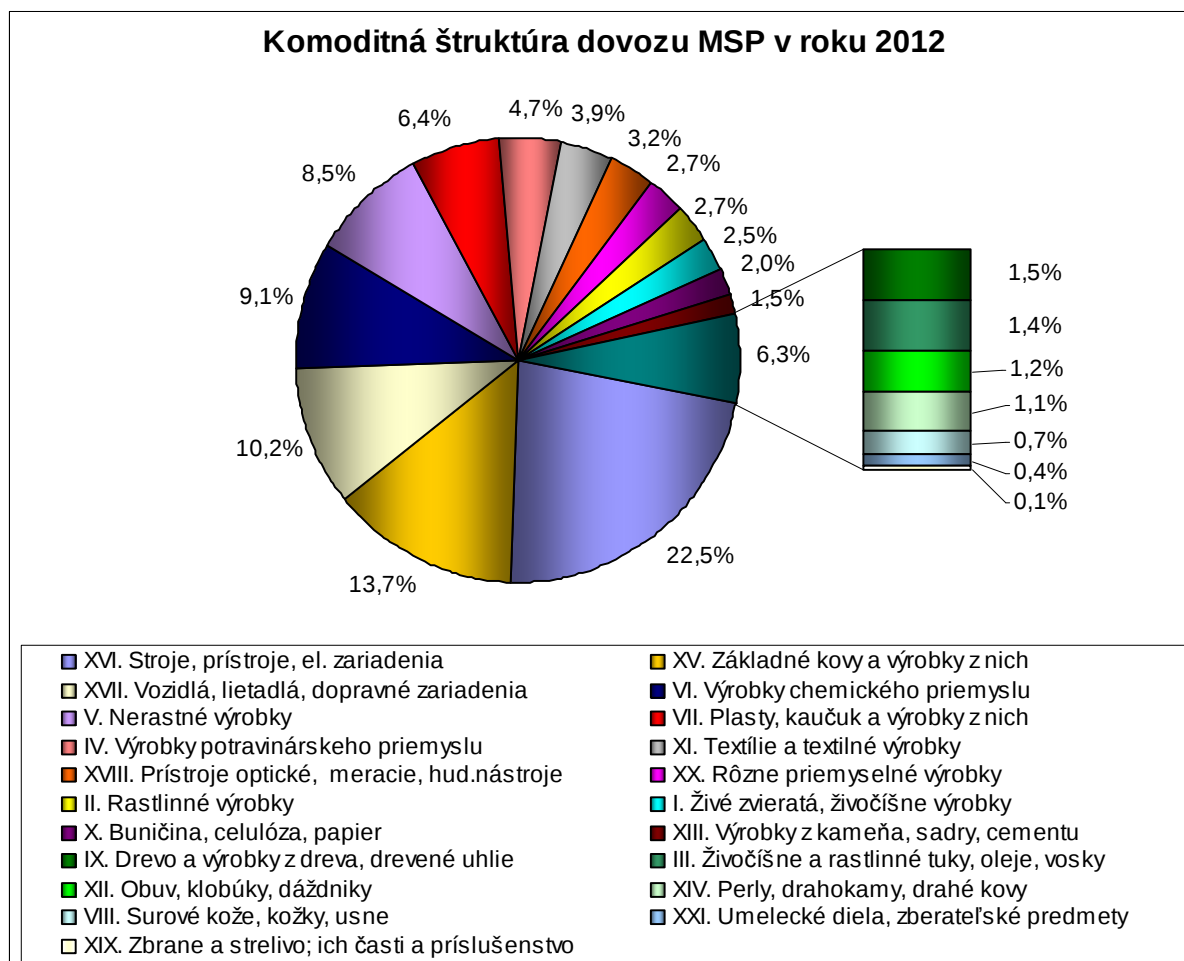
5.1. Komoditná štruktúra dovozu MSP

V komoditnej štruktúre dovozu malých a stredných podnikov v roku 2012 sa na prvých troch miestach umiestňujú identické tovary ako na vývoze MSP, čo poukazuje na vysoký podiel vnútroodvetvového obchodu na celkovej obchodnej výmene MSP.

Najviac dovážanými komoditami MSP boli stroje, prístroje a elektronické zariadenia s podielom 22,5 % (5 219,1 mil. Eur), základné kovy a výrobky z nich s podielom 13,7 % (3 177,3 mil. Eur) a vozidlá, lietadlá a dopravné zariadenia s podielom 10,2 % (2 366,4 mil. Eur). Podiel výrobkov chemického priemyslu na celkovom dovoze MSP predstavoval 9,1 % (2 112,6 mil. Eur), nerastných výrobkov 8,5 % (1 978,6 mil. Eur), plastov, kaučuku a výrobkov z nich 6,4 % (1 477,2 mil. Eur). Ostatné komodity mali zastúpenie menšie ako 5 %.

Komoditná štruktúra dovozu MSP nepodlieha výraznými zmenami. V roku 2012 sa v medziročnom porovnaní najvýraznejšie zvýšilo zastúpenie nerastných výrobkov (o 1,3 p. b.) a základných kovov a výrobkov zo základných kovov (o 0,8 p. b.). Naopak zastúpenie medziročne pokleslo najmä v prípade strojov, prístrojov a elektronických zariadení (o 1,9 p. b.).

Graf č. 26

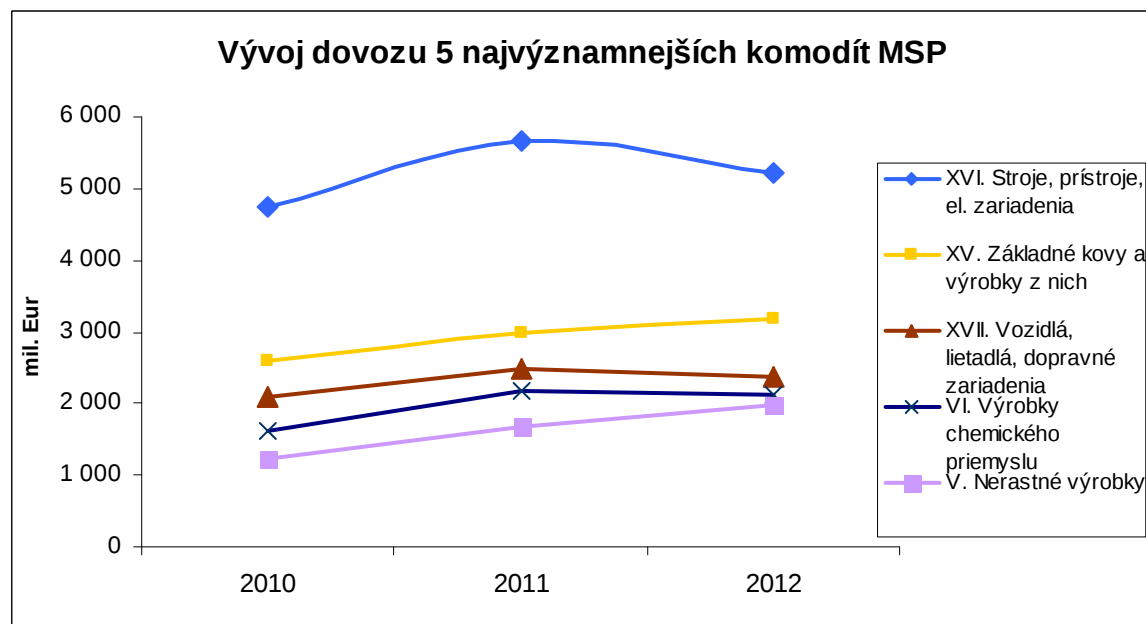

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V absolútnej hodnote sa v medziročnom porovnaní dovozu MSP **najvýraznejšie zvýšil dovoz nerastných výrobkov** (o 300,0 mil. Eur, resp. o 17,9 %), **základných kovov a výrobkov zo základných kovov** (o 197,8 mil. Eur, resp. o 6,6 %) a živočíšnych a rastlinných tukov, olejov a voskov (o 104,0 mil. Eur, resp. o 46,2 %). **Najvýraznejší pokles dovozu v absolútnej hodnote bol zaznamenaný v prípade strojov, prístrojov a elektronických zariadení** (o 441,3 mil. Eur, resp. o 7,8 %), **vozidiel, lietadiel a dopravných zariadení** (o 127,2 mil. Eur, resp. o 5,1 %) a prístrojov optických, meracích a hud. nástrojov (o 59,4 mil. Eur, resp. o 7,3 %).

V grafe č. 27 znázornený vývoj dovozu 5 najvýznamnejších komodít MSP¹⁰ poukazuje na zmenu rasového trendu niektorých významných komodít po roku 2011. Zatiaľ čo si základné kovy a výrobky z nich, ako aj nerastné výroby zachovávajú stabilnú rastovú dynamiku, medziročný pokles dovozu v roku 2012 bol zaznamenaný tak v prípade už spomínaných strojov, prístrojov a el. zariadení, ako aj vozidiel, lietadiel a dopravných prostriedkov a výrobkov chemického priemyslu (o 63,0 mil. Eur, resp. o 2,9 %). Medziročný pokles strojov, prístrojov a el. zariadení bol v roku 2012 dosiahnutý tak na strane dovozu, ako aj vývozu (kap. 4.1.).

Graf č. 27

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

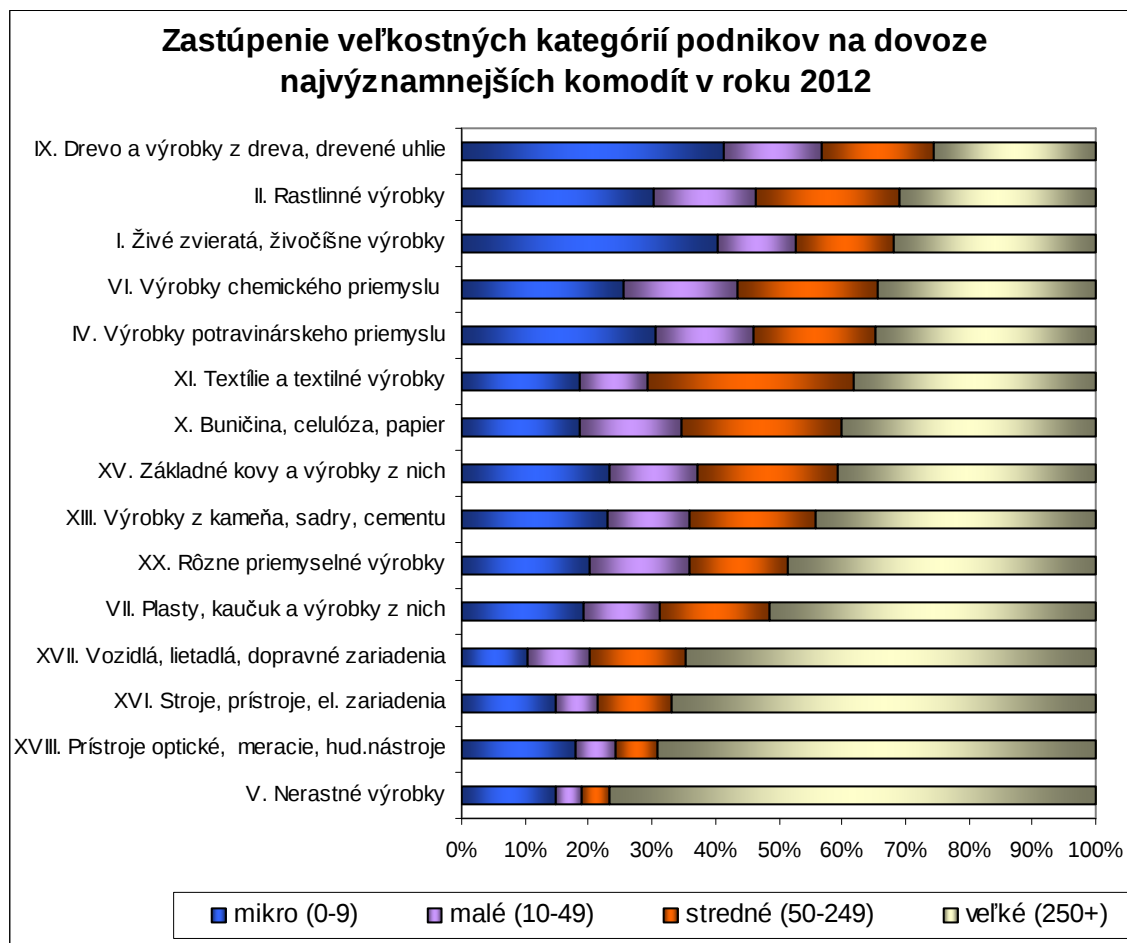
Zastúpenie malých a stredných podnikov na dovoze najvýznamnejších komodít¹¹ je znázornené v grafe č. 28. **MSP mali rozhodujúce postavenie na dovoze dreva, výrobkov z dreva a dreveného uhlia (74,4 %), rastlinných výrobkov (69,0 %), živých zvierat a živočíšnych výrobkov (68,3 %), výrobkov chemického priemyslu (65,8 %), výrobkov potravinárskeho priemyslu (65,4 %) a textílií a textilných výrobkov (61,8 %).**

Nevýrazné zastúpenie MSP a dominancia veľkých podnikov je zreteľná na dovoze nerastných výrobkov (podiel MSP dosiahol 23,2 %), prístrojov optických, meracích a hudobných nástrojov (podiel MSP 31,0 %), strojov, prístrojov a elektronických zariadení (podiel MSP 33,1 %) a vozidiel, lietadiel a dopravných zariadení (podiel MSP 35,4 %).

¹⁰ 5 najvýznamnejších komodít tvorí 64,1 % z celkového dovozu MSP.

¹¹ Najvýznamnejšie komodity uvedené v grafe č. 28 tvoria 97,5 % z celkového dovozu.

Graf č. 28

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V medziročnom porovnaní sa zvýšilo zastúpenie MSP predovšetkým na dovoze dreva, výrobkov z dreva a dreveného uhlia (o 7,8 p. b.) a nerastných výrobkov (o 4,0 p. b.). Svoje postavenie si MSP oslabili predovšetkým na dovoze optických a meracích prístrojov a hudobných nástrojov (pokles podielu o takmer polovicu, resp. o 27,7 p. b.), vozidiel, lietadiel a dopravných zariadení (o 5,6 p. b.), rôznych priemyselných výrobkov (o 5,5 p. b.) a strojov, prístrojov a el. zariadení (o 4,6 p. b.).

5.1.1 Dovoz high-tech tovarov

Celkový dovoz high-tech produktov sa v roku 2012 medziročne zvýšil o viac ako jednu tretinu (o 34,8 %). Uvedený nárast súvisel predovšetkým s medziročne vyšším rastom v kategórii veľkých podnikov (o 84,4 %, resp. o 2 409,9 mil. Eur).

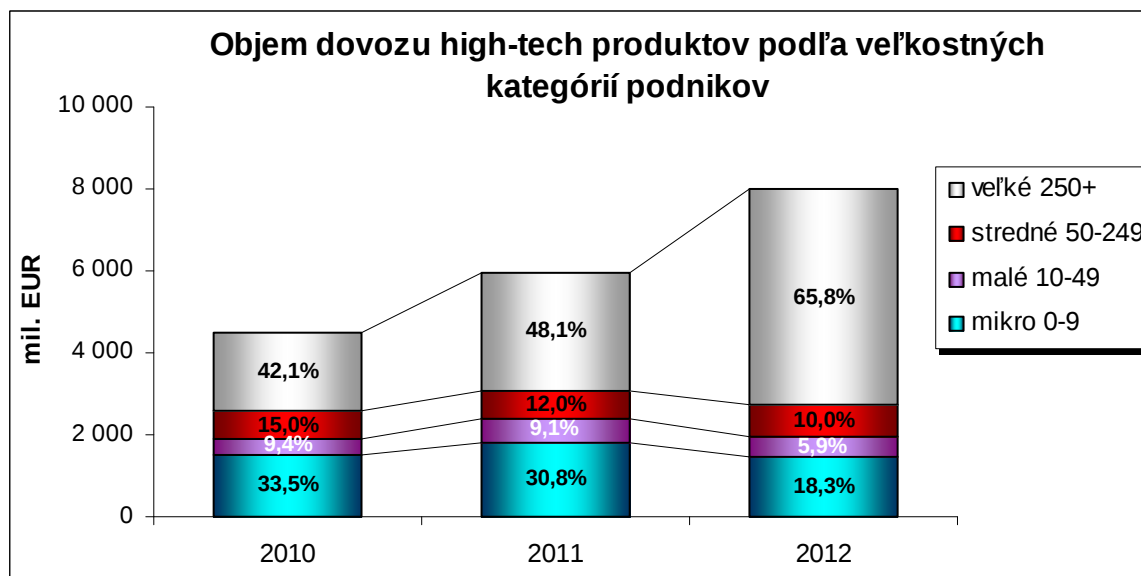
Dovoz high-tech produktov v malých a stredných podnikoch medziročne poklesol o 11,1 % (resp. o 342,1 mil. Eur). V rámci mikropodnikov sa medziročne znížil o 19,8 % (resp. o 361,0 mil. Eur) a malých podnikov o 12,8 % (resp. o 69,2 mil. Eur). Medziročný rast dovozu high-tech produktov bol zaznamenaný iba v prípade stredných podnikov (o 12,3 %, resp. o 88,2 mil. Eur).

V roku 2012 dosiahol podiel mikropodnikov na celkovom dovoze high-tech tovarov 18,3 %, (medziročne menej o 12,5 p. b., resp. o viac ako jednu tretinu), malých podnikov

5,9 % (medziročne menej o 3,2 p. b., resp. o viac ako jednu tretinu) a stredných podnikov 10,0 % (medziročne menej o 2,0 p. b.). **Súhrnne sa malé a stredné podniky podieľali na celkovom dovoze high-tech tovarov 34,2 %** (medziročne menej o 17,7 p. b., resp. o viac ako jednu tretinu).

Podiel veľkých podnikov na dovoze high-tech produktov v roku 2012 predstavoval 65,8 %.

Graf č. 29

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

5.2. Teritoriálna štruktúra dovozu MSP

Obdobne ako na strane vývozu, aj v prípade dovozu je zrejmá orientácia malých a stredných podnikov na trhy krajín EÚ. **V roku 2012 dosiahol podiel dovozu MSP z krajín EÚ takmer štyri pätiny (79,7 %, resp. 18 491,9 mil. Eur) z celkového dovozu MSP.** V medziročnom porovnaní sa podiel krajín EÚ na celkovom dovoze MSP takmer nezmenil (pokles len o 0,3 p. b.). **Dovoz MSP z krajín mimo EÚ tvoril viac ako jednu štvrtinu (20,3 %) z celkového dovozu MSP.** V rámci jednotlivých veľkostných kategórií MSP najvyšší podiel dovozu z krajín mimo EÚ zaznamenali stredné podniky (25,4 %) a najnižší mikropodniky (14,3 %).

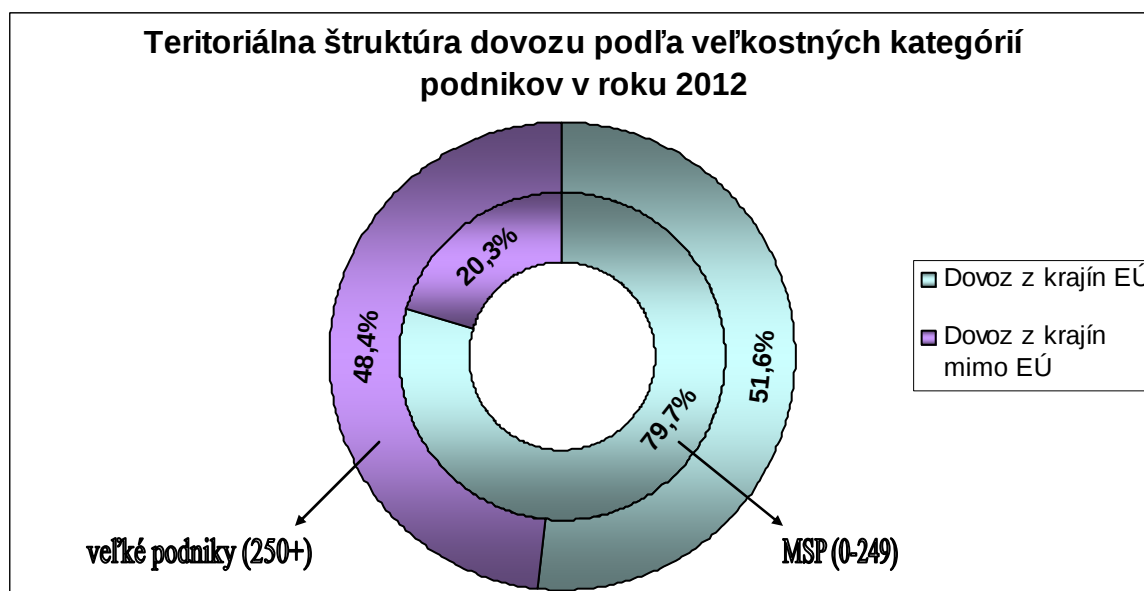
Tabuľka č. 8: Celkový objem dovozu v roku 2012 podľa veľkostných kategórií podnikov a teritoriálnych oblastí

Veľkostná kategória podnikov	Absolútne hodnoty (v mil. Eur)			Podiel v %		
	Dovoz do krajín EÚ	Dovoz do krajín mimo EÚ	Dovoz spolu	Dovoz do krajín EÚ	Dovoz do krajín mimo EÚ	Dovoz spolu
mikro (0-9)	8 749,2	1 454,1	10 203,3	85,7%	14,3%	100,0%
malé (10-49)	3 936,3	1 265,3	5 201,6	75,7%	24,3%	100,0%
stredné (50-249)	5 806,4	1 977,8	7 784,2	74,6%	25,4%	100,0%
veľké (250+)	16 087,1	15 091,1	31 178,2	51,6%	48,4%	100,0%
MSP (0-249)	18 491,9	4 697,2	23 189,1	79,7%	20,3%	100,0%
Spolu	34 579,0	19 788,3	54 367,3	63,6%	36,4%	100,0%

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Malé a stredné podniky dosahujú takmer dva a pol násobne nižší podiel dovozu z krajín mimo EÚ (20,3 %) ako veľké podniky (48,4 %).

Graf č. 30

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

5.2.1 Dovoz MSP z krajín EÚ

Viac ako jednu polovicu (53,5 %) z celkového dovozu z krajín EÚ v roku 2012 predstavoval dovoz malých a stredných podnikov, čo predstavuje 18 491,9 mil. Eur.

Podiel mikropodnikov dosiahol 25,3 %, v absolútnom vyjadrení 8 749,2 mil. Eur. Malé podniky sa na celkovom dovoze z krajín EÚ podieľali 11,4 %, v absolútnom vyjadrení 3 936,3 mil. Eur a stredné podniky 16,8 %, v absolútnom vyjadrení 5 806,4 mil. Eur.

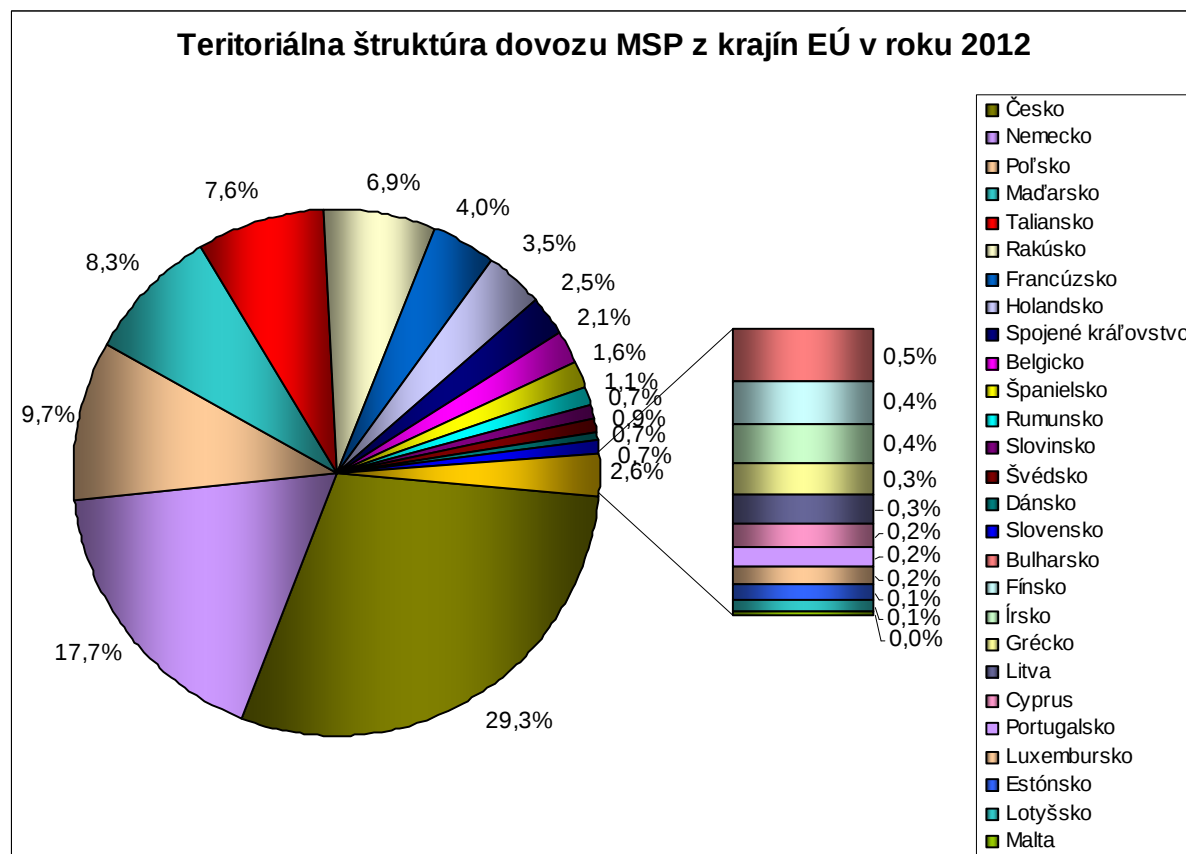
Tabuľka č. 9: Štruktúra dovozu z krajín EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2012, v porovnaní s rokom 2011

Veľkostná kategória podnikov	Celkový objem dovozu - krajiny EÚ			
	2011	2012		Index 2012/2011
	mil. Eur	mil. Eur	podiel v %	
mikro (0-9)	7 760,2	8 749,2	25,3%	112,7
malé (10-49)	4 634,1	3 936,3	11,4%	84,9
stredné (50-249)	6 133,0	5 806,4	16,8%	94,7
veľké (250+)	14 951,5	16 087,1	46,5%	107,6
MSP (0-249)	18 527,2	18 491,9	53,5%	99,8
Spolu	33 478,6	34 579,0	100,0%	103,3

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V rámci jednotlivých veľkostných kategórií MSP sa podobne ako pri vývoze do krajín EÚ v medziročnom porovnaní zvýšil objem dovezeného tovaru z krajín EÚ iba v prípade mikropodnikov (o 12,7 %, resp. o 989,0 mil. Eur). Dovoz malých podnikov z jednotného trhu EÚ medziročne poklesol o 15,1 %, resp. o 697,7 mil. Eur a stredných podnikov o 5,3 %, resp. o 326,5 mil. Eur. **Súhrnne sa dovoz MSP z krajín EÚ medziročne mierne znížil o 0,2 %.** (resp. o 35,3 mil. Eur).

Graf č. 31

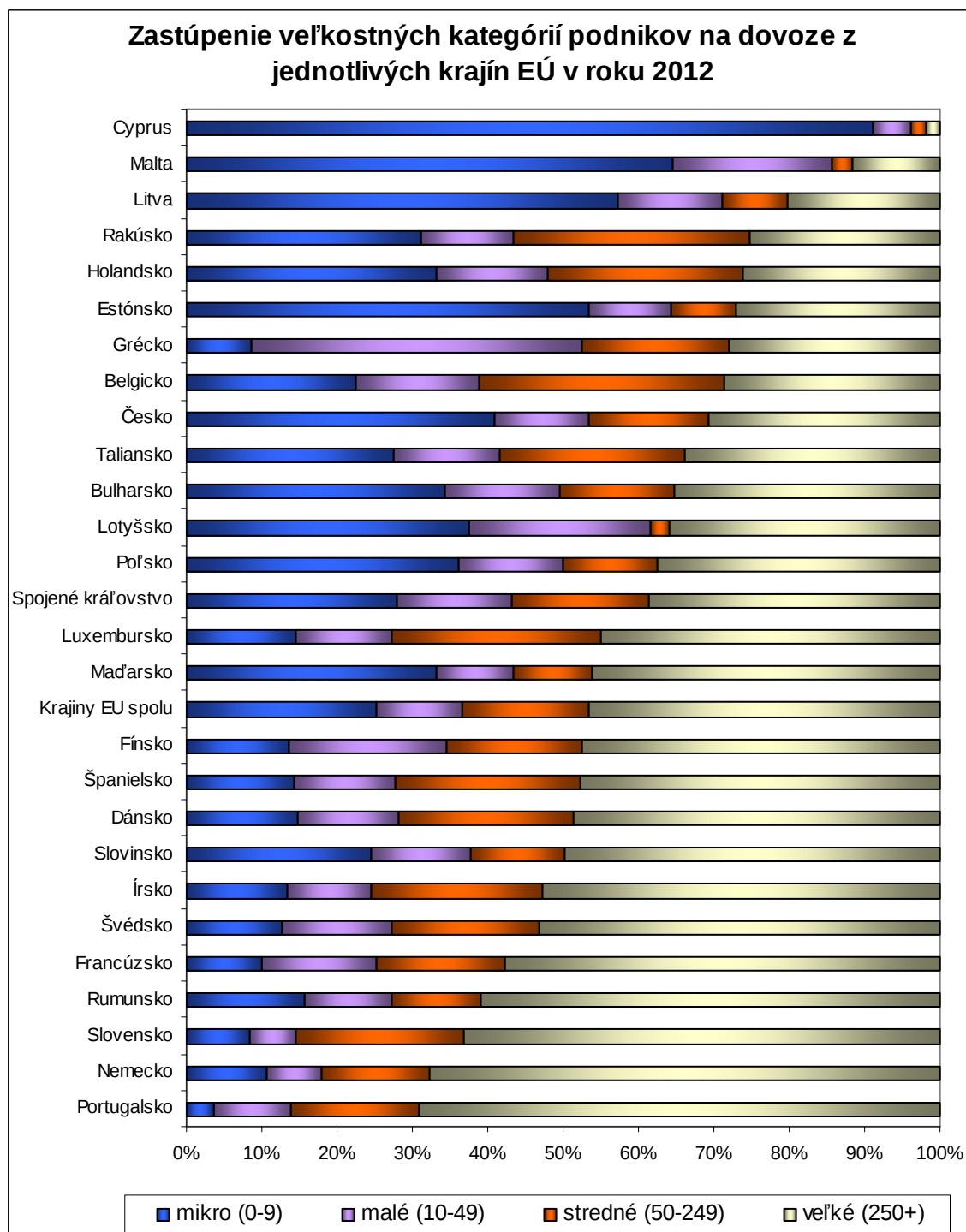

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Na prvých štyroch miestach najvýznamnejších krajín na dovoze MSP z EÚ sa umiestňujú identické krajiny ako na vývoze. 29,3 % z celkového dovezeného tovaru MSP (podľa krajiny pôvodu tovaru) v roku 2012 tvoril dovoz z Českej republiky, 17,7 % tvoril dovoz z Nemecka, 9,7 % z Poľska a 8,3 % z Maďarska, 7,6 % z Talianska a 6,9 % z Rakúska. Ostatné krajiny dosahovali podiel nižší ako 4 % (graf č. 31).

Najvýraznejšie zastúpenie mali MSP na dovoze v rámci krajín ako Cyprus (98,2 %), Malta (88,4 %), Litva (79,8 %), Rakúsko (74,7 %) a Holandsko (73,9 %).

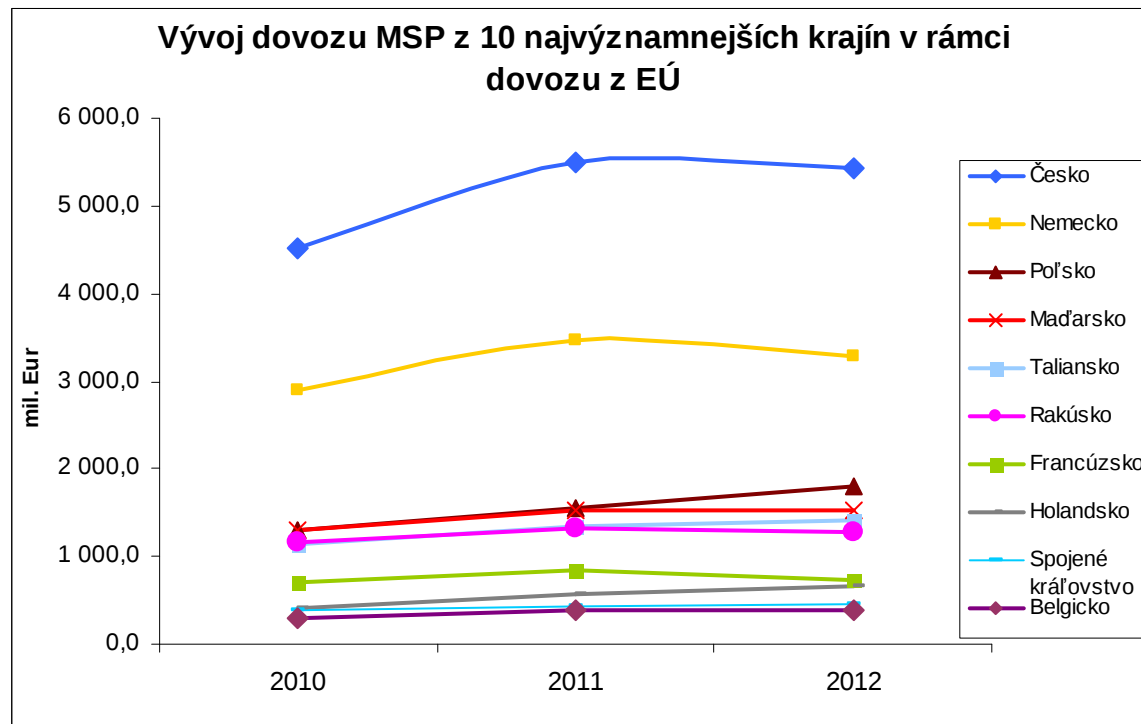
Graf č. 32

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V roku 2012 dovoz malých a stredných podnikov v rámci najvýznamnejších krajín¹² medziročne poklesol z Českej republiky (o 1,2 %), Nemecka (o 5,2 %), Rakúska (o 4,0 %) a Francúzska (o 11,8 %). V prípade ostatných krajín uvedených v grafe č. 33, sa dovoz MSP medziročne zvýšil, najvýraznejšie z Poľska (o 15,7 %).

Graf č. 33

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

5.2.2 Dovozy MSP z krajín mimo EÚ

Takmer jednu štvrtinu (23,7 %, resp. 4 697,2 mil. Eur) z celkového dovozu z krajín mimo EÚ v roku 2012 tvoril dovoz malých a stredných podnikov. Podiel mikropodnikov dosiahol 7,3 %, v absolútnom vyjadrení 1 454,1 mil. Eur, malých podnikov 6,4 %, v absolútnom vyjadrení 1 265,3 mil. Eur a stredných podnikov 10,0 %, v absolútnom vyjadrení 1 977,8 mil. Eur. Podiel veľkých podnikov na celkovom dovoze z krajín mimo EÚ predstavoval 76,3 %, v absolútnom vyjadrení 15 091,1 mil. Eur.

V medziročnom porovnaní doviezli malé a stredné podniky z krajín mimo EÚ tovar vo vyššej hodnote o 1,2 % (resp. o 54,9 mil. Eur). Rast medziročného dovozu MSP súvisel hlavne s dosiahnutým medziročne vyšším dovozom v rámci stredných podnikov (o 11,6 %, resp. o 205,5 mil. Eur). Dovozy mikropodnikov z krajín mimo EÚ medziročne poklesol o 8,9 % (resp. o 141,9 mil. Eur) a malých podnikov o 0,7 % (resp. o 8,7 mil. Eur).

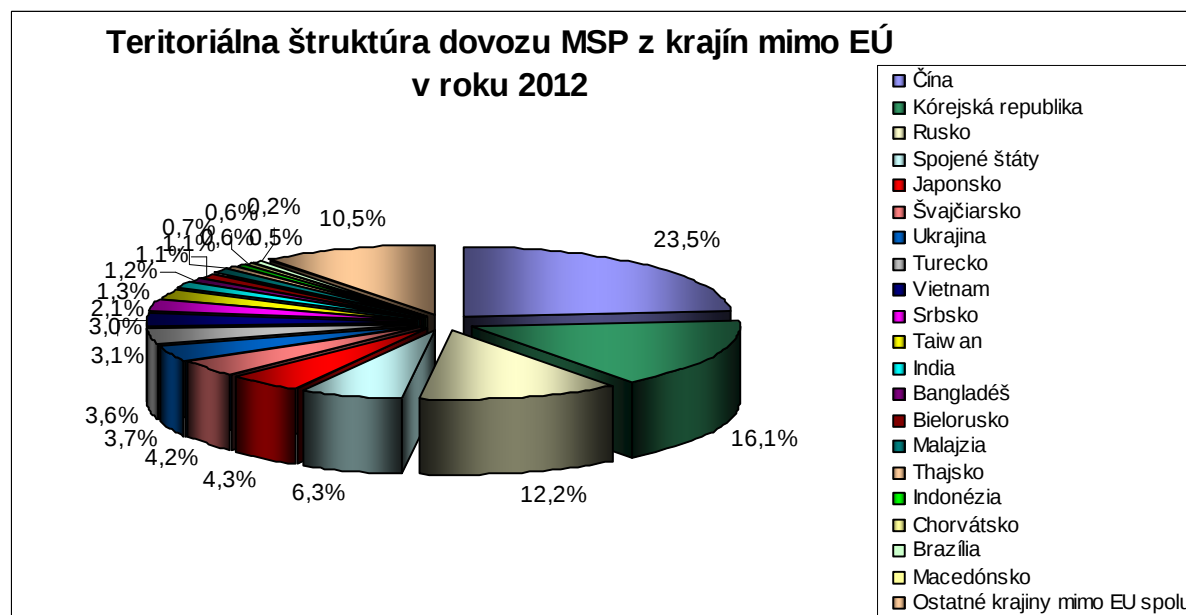
¹² 10 najvýznamnejších krajín pokrýva 91,7 % z celkového dovozu MSP z krajín EÚ.

Tabuľka č. 10: Štruktúra dovozu z krajín mimo EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2012, v porovnaní s rokom 2011

Veľkostná kategória podnikov	Celkový objem dovozu - krajiny mimo EÚ			
	2011	2012		Index 2011/2010
	mil. Eur	mil. Eur	podiel v %	
mikro (0-9)	1 596,0	1 454,1	7,3%	91,1
malé (10-49)	1 274,0	1 265,3	6,4%	99,3
stredné (50-249)	1 772,3	1 977,8	10,0%	111,6
veľké (250+)	13 499,7	15 091,1	76,3%	111,8
MSP (0-249)	4 642,3	4 697,2	23,7%	101,2
Spolu	18 141,9	19 788,3	100,0%	109,1

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

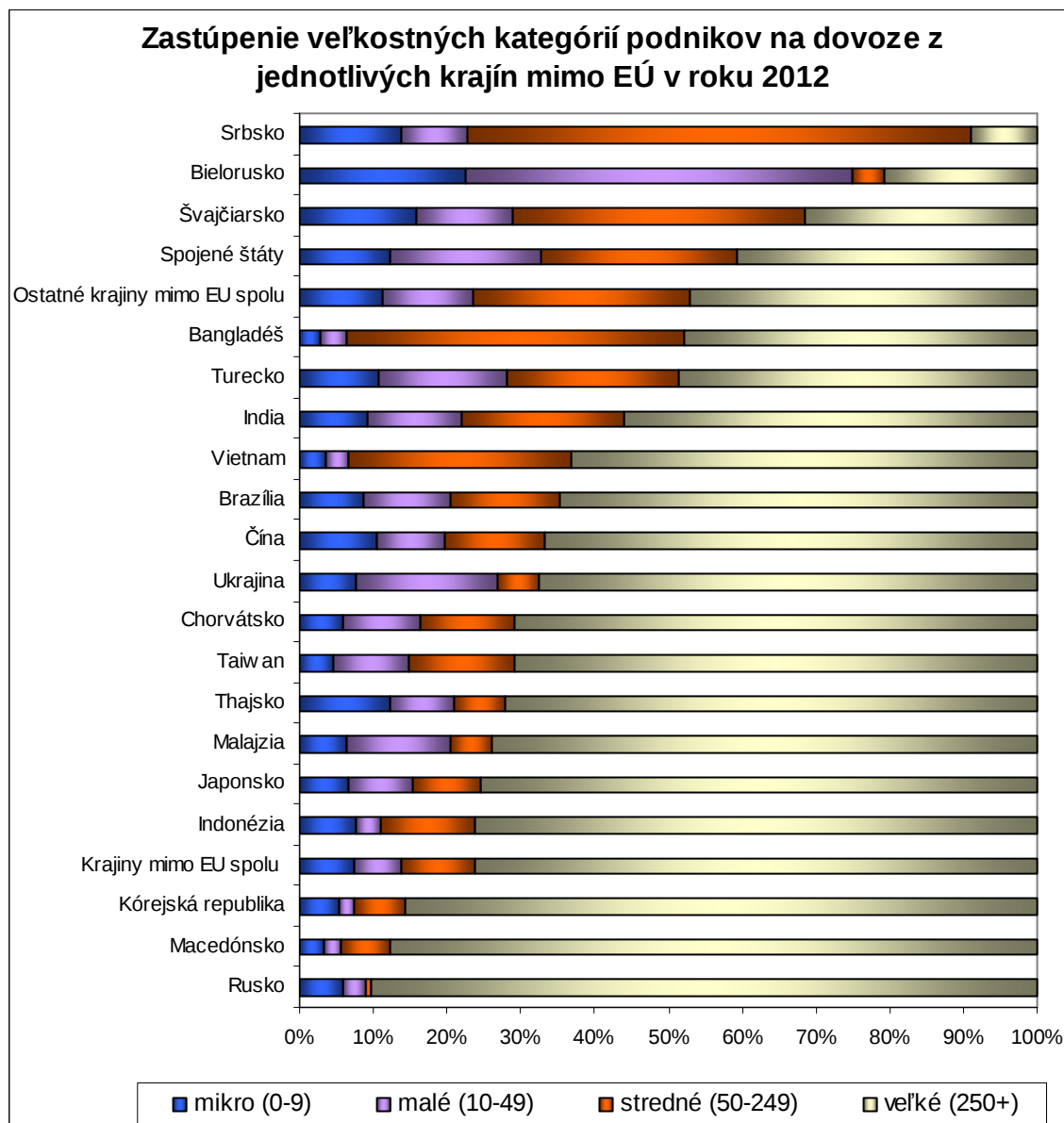
Najvyšší podiel na celkovom dovoze MSP z trhov mimo EÚ mali východoázijské krajiny ako Čína (23,5 %) a Kórejská republika (16,1 %). Nasleduje Rusko s podielom 12,2 %, Spojené štáty (6,3 %), Japonsko (4,3 %), Švajčiarsko (4,2 %). Ostatné krajiny mali podiel nižší ako 4 %.

Graf č. 34

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Najvýraznejšie zastúpenie mali malé a stredné podniky na dovoze zo Srbska (91,1 %), Bieloruska (79,3 %), Švajčiarska (68,6 %) a Spojených štátov (59,5 %). Naopak veľké podniky dominujú najmä na dovoze z Ruska (90,3 %), Macedónska (87,8 %) a Kórejskej republiky (85,7 %).

Graf č. 35

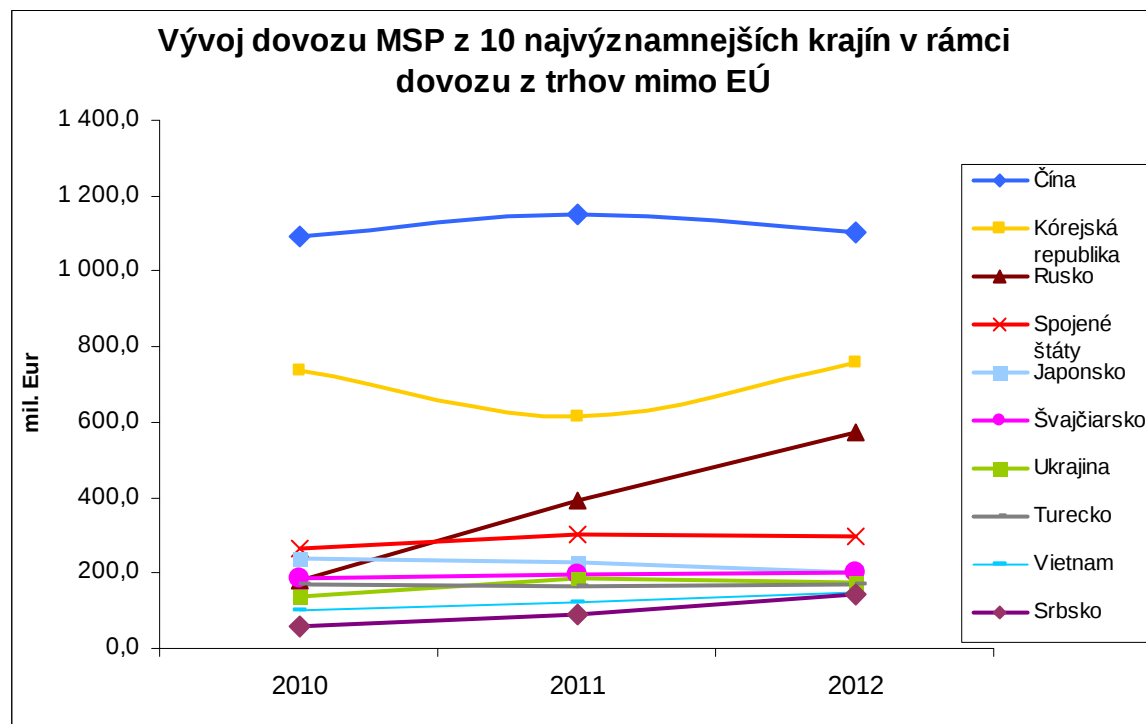

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Dynamika vývoja dovozu MSP z najvýznamnejších krajín mimo EÚ¹³ sa vyznačuje stabilným rastom dovozu z Ruska, Srbska, Vietnamu a v poslednom sledovanom roku bol rast dovozu zaznamenaný aj z Kórejskej republiky. Naopak dovoz MSP z Číny, Spojených štátov, Japonska či Ukrajiny vykazuje mierny pokles (graf č. 36).

¹³ 10 najvýznamnejších krajín pokrýva 80,1% z celkového dovozu MSP z trhov mimo EÚ

Graf č. 36

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

5.3. Odvetvové členenie celkového dovozu MSP

Odvetvová štruktúra dovozu MSP

Viac ako polovicu (53,3 %) z celkovej hodnoty dovezeného tovaru MSP v roku 2012 uskutočnili subjekty z oblasti obchodu. Podiel priemyslu (podľa hrubšieho členenia SK NACE) na celkovom dovoze MSP predstavoval 24,7 %, obchodných služieb 11,6 %, dopravy a informačných činností 5,1 %, stavebníctva 2,0 % a pôdohospodárstva 0,8 %.

V rámci priemyselnej výroby sa na celkovom objeme dovezeného tovaru (5 492 mil. Eur) v tomto odvetví najviac podieľali MSP pôsobiace v sektore výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení (14,2 %), výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov (10,9 %), výroba výrobkov z gumy a plastu (10,8 %), výroba strojov a zariadení i. n. (9,1 %) a výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov (7,6 %).

Oproti roku 2011 poklesol **dovoz MSP pôsobiacich v oblasti priemyslu** (o 3,0 %) **a v oblasti ostatných služieb** (o 11,4 %). **V ostatných odvetviach dovoz MSP medziročne narástol**, pričom najvýraznejšie v oblasti dopravy a informačných činností (o 42,8 %), ubytovania a stravovania (o 16,6 %) a pôdohospodárstva (o 10,3 %). V nadväznosti na uvedené medziročné zmeny došlo k poklesu podielu odvetvia priemyslu (o 0,8 p. b.) na celkovom dovoze MSP a naopak nárastu obchodu (o 1,1 p. b.), či odvetvia dopravy a informačných činností (o 1,5 p. b.).

Odvetvová štruktúra dovážajúcich MSP

V odvetvovej štruktúre dovážajúcich MSP mali najvyššie zastúpenie subjekty pôsobiace v odvetví obchodu (40,8 %), obchodných služieb (16,8 %) a priemyslu (15,2 %). Počet dovážajúcich MSP sa medziročne zvýšil vo všetkých odvetviach, najvýraznejšie v odvetví ostatných služieb (o 9,9 %), ubytovania a stravovania (o 6,7 %) a pôdohospodárstva (o 5,8 %).

Štruktúra dovážajúcich MSP sa oproti štruktúre dovozu MSP vyznačuje nižším zastúpením priemyslu a obchodu a naopak, vyšším zastúpením stavebníctva, obchodných služieb, či dopravy a informačných činností (graf č. 37).

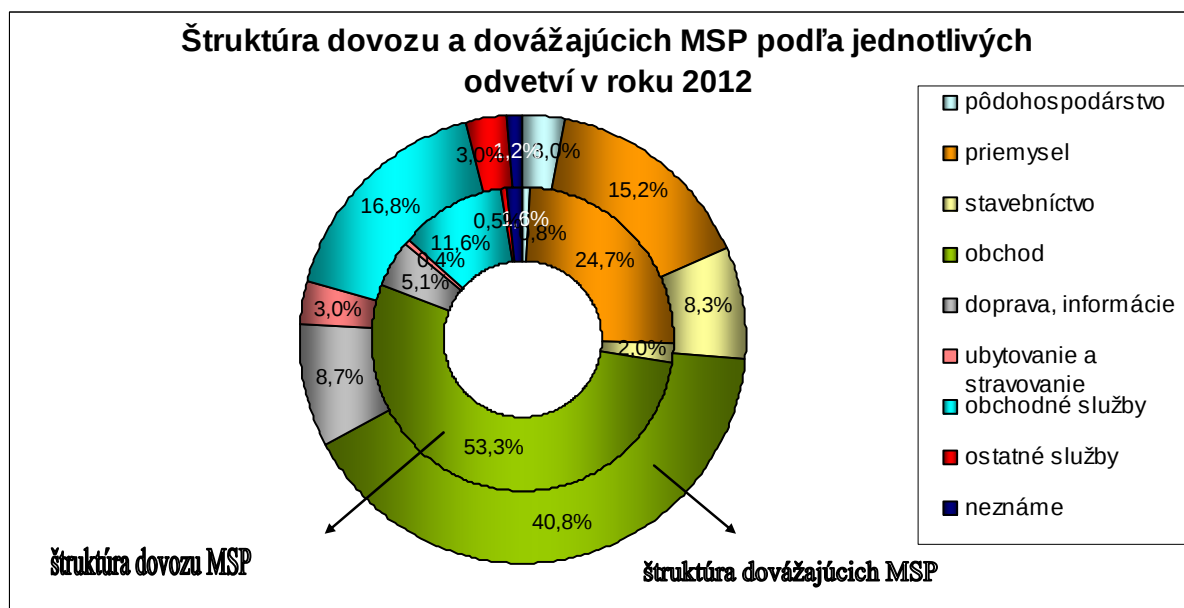
Z celkového počtu malých a stredných podnikov (vrátane fyzických osôb – podnikateľov, - 551 608) evidovaných v Registri organizácii ŠÚ SR v roku 2012 vykonávalo dovoz tovaru 12,3 % MSP. **V rámci fyzických osôb – podnikateľov (387 451) dosahuje podiel dovážajúcich subjektov 5,0 % a v prípade MSP – právnických osôb (164 157) 29,4 %.** V odvetví priemyslu vykonávalo dovoz tovaru 47,6 % malých a stredných podnikov – právnických osôb a v prípade obchodu 37,8 %.

Tabuľka č.10: Dovozy MSP podľa jednotlivých odvetví v roku 2012

Odvetvie podľa SK NACE	Hrubšie členenie odvetví	Celkový dovoz MSP			Početnosť dovážajúcich MSP	
		v mil. EUR	v %	Podiel MSP na celkovom dovoze v jednotlivých odvetviach	Počet MSP podľa odvetví	Podiel MSP podľa odvetví
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	Pôdohospodárstvo	192	0,8%	99,6%	2 040	3,0%
Ťažba a dobývanie	Priemysel	10	0,0%	42,2%	83	0,1%
Priemyselná výroba		5 492	23,7%	19,1%	9 777	14,5%
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu		175	0,8%	7,5%	144	0,2%
Dodávka vody		50	0,2%	97,3%	265	0,4%
Stavebníctvo	Stavebníctvo	464	2,0%	93,4%	5 611	8,3%
Veľkoobchod a maloobchod	Obchod	12 352	53,3%	84,5%	27 571	40,8%
Doprava a skladovanie	Doprava, informácie	726	3,1%	18,6%	3 418	5,1%
Ubytovacie a stravovacie služby	Ubytovanie a stravovanie	98	0,4%	98,9%	2 032	3,0%
Informácie a komunikácia	Doprava, informácie	456	2,0%	71,7%	2 481	3,7%
Finančné a poisťovacie činnosti	Obchodné služby	58	0,3%	87,0%	153	0,2%
Činnosti v oblasti nehnuteľností		240	1,0%	99,9%	1 433	2,1%
Odborné, vedecké a technické činnosti		1 486	6,4%	99,8%	6 765	10,0%
Administratívne a podporné služby		901	3,9%	98,4%	2 978	4,4%
Ostatné	Ostatné služby	124	0,5%	73,8%	2 002	3,0%
Neznáme	Neznáme	364	1,6%	99,9%	820	1,2%
Spolu	Spolu	23 189	100,0%	42,7%	67 573	100,0%

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Graf č. 37

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

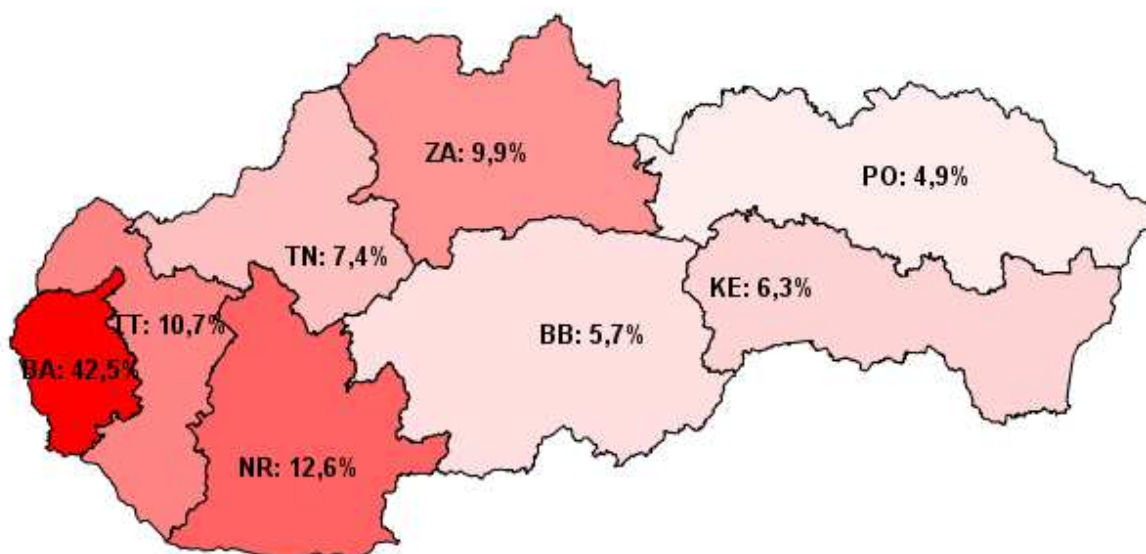
5.4. Regionálna štruktúra dovozu MSP

Regionálna štruktúra celkového dovozu malých a stredných podnikov z pohľadu krajov SR je charakterizovaná výraznou dominanciou Bratislavského kraja¹⁴. **42,5 %** (medziročne menej o 1,1 p. b.) **z celkového dovozu malých a stredných podnikov, ktorý mal známy regionálny pôvod v roku 2012 tvorili MSP sídlia v Bratislavskom kraji**. 12,6 % (medziročne viac o 0,9 p. b.) tvorili MSP sídlia v Nitrianskom kraji, 10,7 % tvorili MSP sídlia v Trnavskom kraji, 9,9 % (medziročne viac o 0,7 p. b.) tvorili MSP sídlia v Žilinskom kraji, a 7,4 % (medziročne menej o 1,1 p. b.) tvorili MSP sídlia v Trenčianskom kraji. Zastúpenie ostatných krajov (Prešovský, Banskobystrický a Košický) bolo v intervale od 4,9 % do 6,3 % (mapa č. 2).

V roku 2012 sa zvýšil dovoz malých a stredných podnikov v Žilinskom kraji, Nitrianskom kraji, Trnavskom kraji, Banskobystrickom kraji a v Košickom kraji. V ostatných krajoch sa dovoz malých a stredných podnikov medziročne znížil, pričom najvýraznejšie v Trenčianskom kraji (o 12,3 %).

Mapa č. 2

Regionálna štruktúra celkového dovozu MSP podľa krajov SR v roku 2012

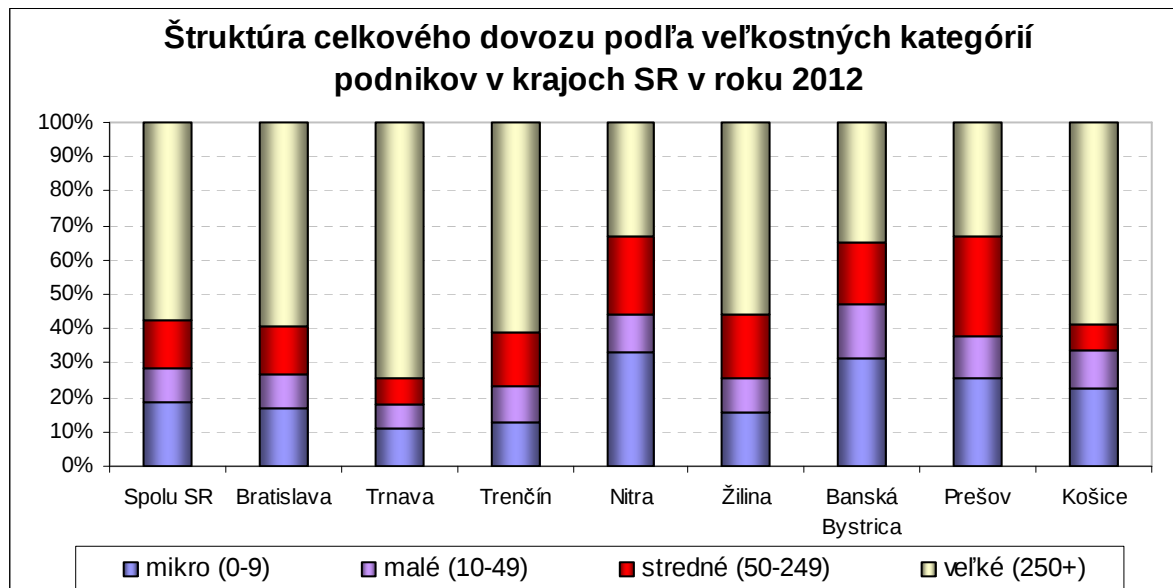

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013, vyhotovené NARMSP na základe údajov Štatistického úradu SR.

Približne dve tretiny z celkového dovozu v rámci krajov Nitra (66,9 %), Prešov (66,8 %) a Banská Bystrica (65,1 %) je výsledkom činnosti malých a stredných podnikov. Najmenší podiel dosahujú MSP na dovoze v Trnavskom kraji (25,7 %). V ostatných krajoch sa podiel MSP pohyboval od 38,7 % v Trenčianskom kraji, do 44,4% v Žilinskom kraji. Oproti roku 2011 narástol podiel MSP na dovoze najvýraznejšie v Nitrianskom kraji (o 7,4 p. b.). Naopak podiel MSP sa medziročne najviac znížil v Trnavskom kraji (o 6,2 p. b.).

¹⁴ 2,8 % dovozu MSP a 1,7 % dovážajúcich MSP nemalo určený regionálny pôvod v roku 2012.

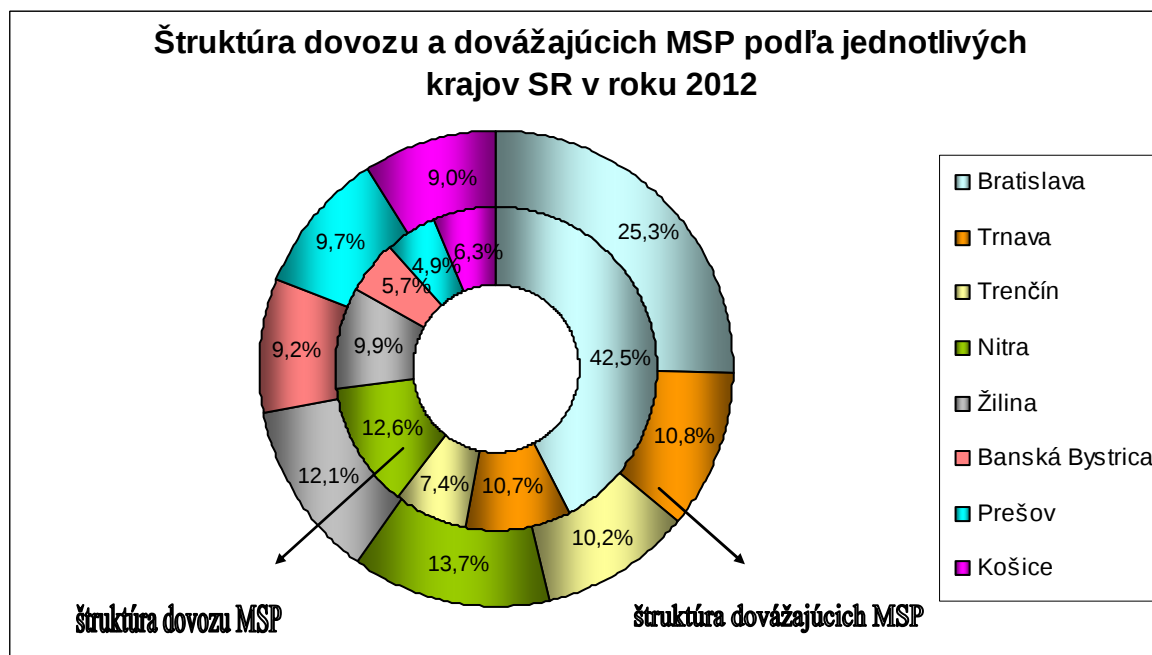
Graf č. 38

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Regionálna štruktúra dovážajúcich malých a stredných podnikov sa v porovnaní so štruktúrou dovozu MSP vyznačuje výrazne nižším zastúpením Bratislavského kraja a naopak, vyšším zastúpením ostatných krajov SR (graf č. 39).

Graf č. 39

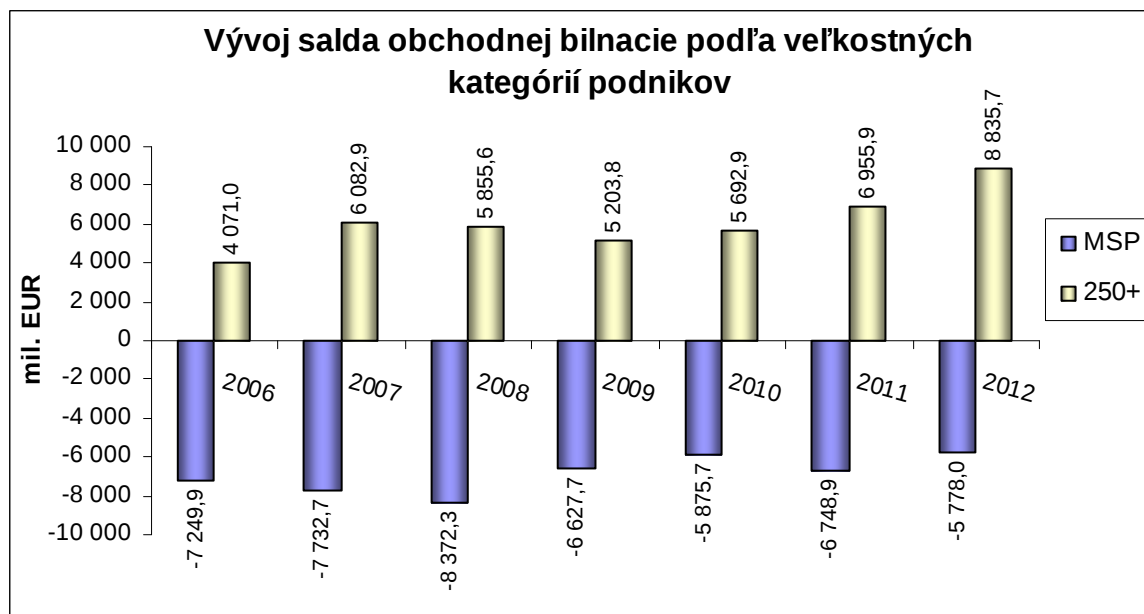
Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

6. Vývoj salda obchodnej bilancie MSP

Saldo zahranično-obchodnej bilancie malých a stredných podnikov dosahuje na rozdiel od veľkých podnikov každoročne záporné hodnoty. V roku 2012 zaznamenali malé a stredné podniky pasívne saldo v objeme 5 778,0 mil. Eur, pri medzoročnom poklese o 14,4 % (v absolútnom vyjadrení o 979,0 mil. Eur).

Vývoj kladného salda obchodu veľkých podnikov sa od roku 2009 vyznačuje rastúcou tendenciou. V roku 2012 dosiahlo úroveň 8 835,7 mil. Eur, pri medzoročnom zvýšení o 27,0 %.

Graf č. 40

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

7. Porovnanie postavenia MSP v zahraničnom obchode v SR a v krajinách EÚ

V nasledujúcich tabuľkách č.11 a č.12 je prezentovaná štruktúra vývozu a dovozu v SR a krajinách EÚ – 25 podľa veľkostných kategórií podnikov. Podľa údajov a metodiky Eurostatu tvorili **malé a stredné podniky v EÚ v roku 2010 súhrnne 47,2 % podiel na celkovom vývoze do krajín EÚ** (bez započítania podnikateľských subjektov s nezisteným počtom zamestnancov). Pre porovnanie podľa spracovania NARMSP a údajov Štatistického úradu SR dosiahol v roku 2012 podiel malých a stredných podnikov na celkovom vývoze do EÚ 32,5 %.

Na vývoze do krajín mimo EÚ dosahujú malé a stredné podniky na Slovensku **takmer dvojnásobne nižší podiel (19,5 %) ako v krajinách EÚ – 25 (38,7 %)**. Podiel malých a stredných podnikov na vývoze spolu dosahuje na Slovensku 30,3 %, pričom v krajinách EÚ – 25 je na úrovni 44,2 %.

Tabuľka č. 11: Štruktúra vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v SR a EÚ¹⁵

			mikro (0-9)	malé (10-49)	stredné (50-249)	veľké (250+)	MSP spolu	Spolu
EÚ - 25 (2010)	Krajiny EÚ	Objem v mil. Eur	243 889	249 597	415 643	1 015 049	909 129	1 924 178
		Podiel	12,7%	13,0%	21,6%	52,8%	47,2%	100,0%
	Krajiny mimo EÚ	Objem v mil. Eur	100 841	119 152	192 218	653 449	412 211	1 065 660
		Podiel	9,5%	11,2%	18,0%	61,3%	38,7%	100,0%
	Vývoz spolu	Objem v mil. Eur	344 730	368 749	607 861	1 668 498	1 321 340	2 989 838
		Podiel	11,5%	12,3%	20,3%	55,8%	44,2%	100,0%
SR 2012	Krajiny EÚ	Objem v mil. Eur	6 451,0	3 080,7	6 002,5	32 286,4	15 534,2	47 820,6
		Podiel	13,5%	6,4%	12,6%	67,5%	32,5%	100,0%
	Krajiny mimo EÚ	Objem v mil. Eur	845,0	366,0	665,9	7 727,5	1 876,9	9 604,4
		Podiel	8,8%	3,8%	6,9%	80,5%	19,5%	100,0%
	Vývoz spolu	Objem v mil. Eur	7 296,0	3 446,7	6 668,3	40 013,9	17 411,1	57 425,0
		Podiel	12,7%	6,0%	11,6%	69,7%	30,3%	100,0%

Zdroj: údaje za SR: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR. Na rozdiel od údajov Eurostatu kategória mikropodnikov zahŕňa aj obchodné operácie podnikov s nezisteným počtom zamestnancov

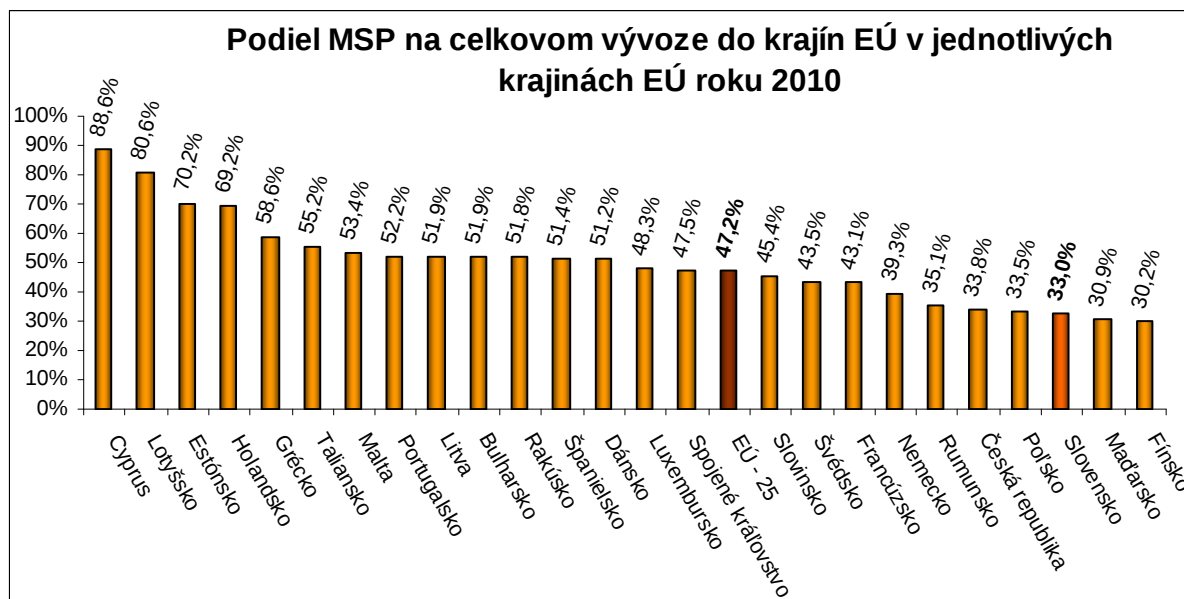
údaje za EÚ: Eurostat, International trade by enterprise characteristics

V porovnaní s členskými krajinami EÚ je Slovensko na tretom mieste od konca v podiele MSP na vývoze do krajín EÚ za rok 2010 (33,0 %). Menší podiel dosiahli už len

¹⁵ V čase spracovania materiálu neboli zo strany Eurostatu publikované aktuálnejšie údaje zahraničného obchodu podľa veľkostných kategórií podnikov v krajinách EÚ.

Maďarsko (30,9 %) a Fínsko (30,2 %). Najväčší podiel na vývoze dosahujú malé a stredné podniky na Cypre (88,6 %), v Lotyšsku (80,6 %), Estónsku (70,2 %) a Holandsku (69,2 %).

Graf č. 41

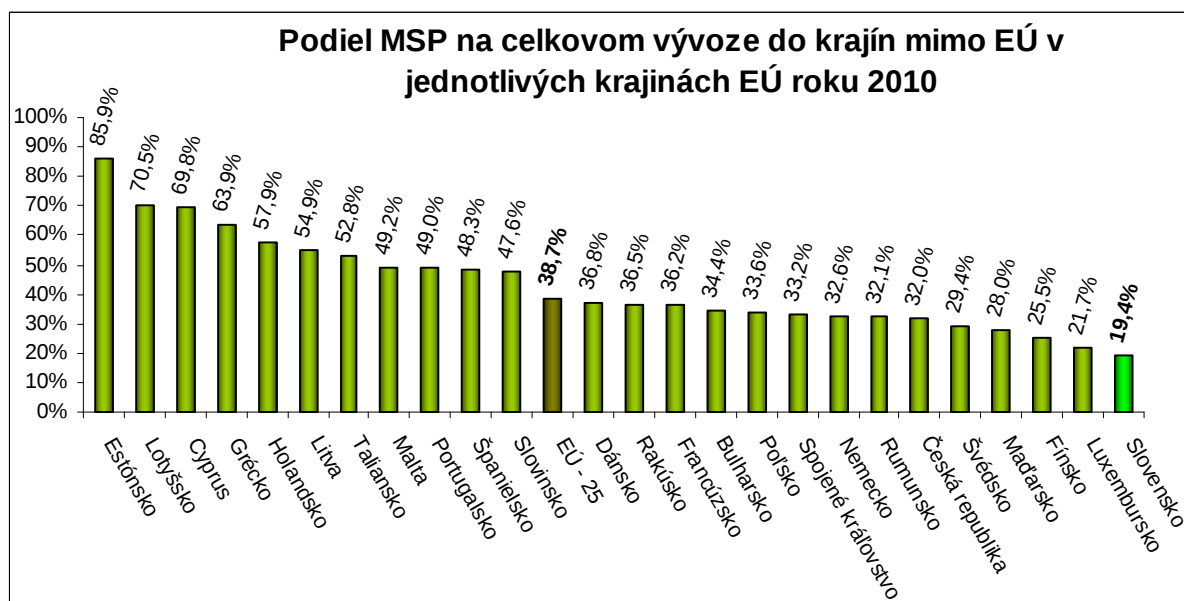

Zdroj: údaj za SR: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR. Na rozdiel od údajov Eurostatu kategória mikropodnikov zahŕňa aj obchodné operácie podnikov s nezisteným počtom zamestnancov. Údaj reprezentuje rok 2010.

údaje za krajiny EÚ: Eurostat, International trade by enterprise characteristics.

V porovnaní s ostatnými krajinami EÚ- 25 podľa podielu MSP na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ sa Slovensko dosiahnutým podielom nachádza na poslednom mieste (19,4 %). Najvyššie úrovne podielu vývozu MSP do krajín mimo EÚ dosahuje Estónsko (85,9 %), Lotyšsko (70,5 %), Cyprus (69,8 %) a Grécko (63,9 %).

Graf č. 42

Zdroj: údaj za SR: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR. Na rozdiel od údajov Eurostatu kategória mikropodnikov zahŕňa aj obchodné operácie podnikov s nezisteným počtom zamestnancov. Údaj reprezentuje rok 2010.

údaje za krajiny EÚ: Eurostat, International trade by enterprise characteristics.

V roku 2010 sa malé a stredné podniky v rámci EÚ – 25 súhrne podieľali na celkovom dovoze z krajín EÚ 55,5 % (bez započítania podnikateľských subjektov s nezisteným počtom zamestnancov). Podľa spracovania NARMSP a údajov Štatistického úradu SR dosiahol v roku 2012 podiel malých a stredných podnikov na celkovom dovoze do EÚ 53,5 %.

Obdobne ako na vývoze do krajín mimo EÚ, dosahujú malé a stredné podniky na Slovensku takmer dvojnásobne nižší podiel aj na dovoze z krajín mimo EÚ (23,7 %) ako v krajinách EÚ – 25 (46,8 %). Súhrne dosahuje podiel slovenských malých a stredných podnikov na dovoze spolu 42,7 % a v krajinách EÚ – 25 52,3 %.

Tabuľka č. 12: Štruktúra dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v SR a EÚ

			mikro (0-9)	malé (10-49)	stredné (50-249)	veľké (250+)	MSP spolu	Spolu
EÚ - 25 (2010)	Krajiny EÚ	Objem v mil. Eur	293 021	333 290	466 253	874 776	1 092 564	1 967 340
		Podiel	14,9%	16,9%	23,7%	44,5%	55,5%	100,0%
	Krajiny mimo EÚ	Objem v mil. Eur	153 166	175 355	218 523	621 797	547 044	1 168 841
		Podiel	13,1%	15,0%	18,7%	53,2%	46,8%	100,0%
	Dovoz spolu	Objem v mil. Eur	446 187	508 645	684 776	1 496 573	1 639 608	3 136 181
		Podiel	14,2%	16,2%	21,8%	47,7%	52,3%	100,0%
SR 2012	Krajiny EÚ	Objem v mil. Eur	8 749,2	3 936,3	5 806,4	16 087,1	18 491,9	34 579,0
		Podiel	25,3%	11,4%	16,8%	46,5%	53,5%	100,0%
	Krajiny mimo EÚ	Objem v mil. Eur	1 454,1	1 265,3	1 977,8	15 091,1	4 697,2	19 788,3
		Podiel	7,3%	6,4%	10,0%	76,3%	23,7%	100,0%
	Dovoz spolu	Objem v mil. Eur	10 203,3	5 201,6	7 784,2	31 178,2	23 189,1	54 367,3
		Podiel	18,8%	9,6%	14,3%	57,3%	42,7%	100,0%

Zdroj: údaje za SR: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR. Na rozdiel od údajov Eurostatu kategória mikropodnikov zahŕňa aj obchodné operácie podnikov s nezisteným počtom zamestnancov.

údaje za EÚ: Eurostat, International trade by enterprise characteristics.

8. Záver

- V zahranično-obchodnej výmene Slovenska pretrváva dominantné postavenie veľkých podnikov. V roku 2012 sa malé a stredné podniky podieľali na celkovom objeme vyvezeného tovaru 30,3 % a podiel MSP na celkovom dovoze predstavoval 42,7 %. Podiel MSP na celkovom vývoze, ako aj dovoze medziročne poklesol (o 1,4 p. b., resp. o 2,2 p. b.).
- Vývoz malých a stredných podnikov dosiahol najnižší medziročný rast (6,0 %) od predkrízového roku 2008. Z celkovej hodnoty vývozu malých a stredných podnikov (17 411,1 mil. Eur) tvorili rozhodujúci podiel právnické osoby (97,5 %).
- V rámci jednotlivých veľkostných kategórií MSP sa oproti roku 2011 zvýšil vývoz (o 24,5 %), ako aj početnosť vývozcov (o 10,0 %) len v rámci mikropodnikov.
- Medzi najvýznamnejšie komodity v tovarovej štruktúre vývozu MSP patrili stroje, prístroje, elektrické zariadenia (podiel 24,1 %), základné kovy a výrobky zo základných kovov (17,2 %) a vozidlá, lietadlá, plavidlá a dopravné zariadenia (7,1 %). Najväčšie zastúpenie mali MSP na vývoze rastlinných výrobkov (podiel 93,6 %), živých zvierat a živočíšnych výrobkov (84,7 %), dreva a výrobkov z dreva, dreveného uhlia (79,4 %). Vývoz high-tech tovarov MSP bol medziročne nižší o 2,7 %.
- V absolútnej hodnote sa v medziročnom porovnaní najvýraznejšie zvýšil vývoz (v rámci MSP) základných kovov a výrobkov zo základných kovov, rastlinných výrobkov a výrobkov potravinárskeho priemyslu. Naopak najvýraznejšie poklesol vývoz strojov, prístrojov a elektrických zariadení a textílií a textilných výrobkov.
- Na jednotný trh EÚ smerovalo 89,2 % z celkového vývozu MSP. Viac ako jedna štvrtina (27,1 %) z celkového vývozu MSP do EÚ smerovala do Českej republiky. 17,1 % do Nemecka, 15,5 % do Maďarska, a 9,5 % do Poľska. Najväčšie zastúpenie mali MSP na vývoze do krajín ako Malta (81,0 %), Cyprus (72,4 %), Maďarsko (58,1 %) a Česká republika (51,0 %).
- Vývoz do krajín mimo EÚ dosiahol podiel 10,8 % z celkového vývozu MSP. Celkovo sa vývoz malých a stredných podnikov do krajín mimo EÚ medziročne zvýšil o 8,0 % (resp. o 138,7 mil. Eur), čo bol však viac ako 4-násobne nižší rast ako v roku 2011.
- Najväčšími vývoznými trhmi MSP mimo EÚ sú Rusko (podiel 18,4 %), Švajčiarsko (10,2 %), Ukrajina (10,0 %), Spojené Štáty (7,6 %) a Turecko (7,3 %). Najvýraznejšie zastúpenie mali malé a stredné podniky na vývoze do Bieloruska (61,0 %), Ukrajiny (48,6 %), Chorvátska (39,4 %), Kórejskej republiky, či Brazílie (zhodne po 28,5 %). V roku 2012 si MSP neudržali svoje odbytišťa v krajinách východnej a juhovýchodnej Európy. Medziročný pokles vývozu MSP do Ruska predstavoval 2,5 %, Ukrajiny 17,7 % a Srbska 13,6 %.
- Viac ako tri štvrtiny (76,6 %) z celkového vývozu malých a stredných podnikov v roku 2012 realizovali subjekty z oblasti priemyslu (44,4 %) a obchodu (32,2 %). V medziročnom porovnaní došlo k zníženiu podielu priemyslu o 3,2 p. b. a podiel obchodu naopak vzrástol o 0,8 p. b. V odvetvovej štruktúre vyvážajúcich MSP prevládajú

subjekty z odvetvia (hrubšie členenie SK NACE) obchodu (40,7 %), priemyslu (21,0 %) a obchodných služieb (15,5 %).

- Z celkového počtu fyzických osôb – podnikateľov (387 451) vykonávalo vývoz tovaru 1,3 % subjektov a v prípade MSP – právnických osôb 13,8 % subjektov. V odvetví priemyslu vykonával vývoz tovarov takmer každý tretí (31,4 %) malý a stredný podnik - právnická osoba.
- Regionálna štruktúra vývozu MSP sa vyznačuje vyšším zastúpením krajov západnej časti Slovenska a naopak, nižším podielom krajov Východného Slovenska. Viac ako jednu štvrtinu (25,3 %) z celkového vývozu MSP realizovali MSP sídlia v Bratislavskom kraji. Najvyššie zastúpenie dosiahli MSP v Prešovskom kraji (63,7 %), Nitrianskom kraji (58,6 %), Banskobystrickom kraji (49,3 %) a Trenčianskom kraji (32,1 %).
- V roku 2012 dovezli malé a stredné podniky na Slovensku tovar v hodnote 23 189,1 mil. Eur, čo v medziročnom porovnaní predstavuje len mierny nárast o 0,1 %. Podiel právnických osôb podnikov na celkovom dovoze MSP dosiahol (96,7 %).
- Objem dovozu, ako aj počet dovážajúcich subjektov sa medziročnom porovnaní obdobne ako pri vývoze zvýšil len v rámci mikropodnikov (o 9,1 %, resp. o 7,9 %).
- V komoditnej štruktúre dovozu malých a stredných podnikov v roku 2012 sa na prvých troch miestach umiestňujú identické tovary ako na vývoze MSP. Najviac dovážanými komoditami MSP boli stroje, prístroje a elektronické zariadenia (podiel 22,5 %), základné kovy a výrobky z nich s podielom (13,7 %) a vozidlá, lietadlá a dopravné zariadenia s podielom (10,2 %). MSP mali rozhodujúce postavenie na dovoze dreva, výrobkov z dreva a dreveného uhlia (74,4 %), rastlinných výrobkov (69,0 %), živých zvierat a živočíšnych výrobkov (68,3 %).
- V absolútnej hodnote sa v medziročnom porovnaní dovozu MSP najvýraznejšie zvýšil dovoz nerastných výrobkov a základných kovov a výrobkov zo základných kovov. Najvýraznejší pokles dovozu bol zaznamenaný v prípade strojov, prístrojov a elektronických zariadení, vozidiel, lietadiel a dopravných zariadení. Dovož high-tech produktov v malých a stredných podnikov medziročne poklesol o 11,1 %.
- Orientácia malých a stredných podnikov na trhy krajín EÚ sa prejavuje aj na dovoze. V roku 2012 dosiahol podiel dovozu MSP z krajín EÚ takmer štyri pätiny (79,7 %) z celkového dovozu MSP. Dovož MSP z krajín EÚ sa medziročne mierne znížil o 0,2 p. b., medziročne rástol iba v kategórii mikropodnikov (o 12,7 %).
- Na prvých štyroch miestach najvýznamnejších krajín na dovoze MSP z EÚ sa umiestňujú obdobné krajiny ako na vývoze. 29,3 % z celkového dovezeného tovaru v roku 2012 tvoril dovoz z Českej republiky, 17,7 % dovoz z Nemecka, 9,7 % z Poľska a 8,3 % z Maďarska. Najvýraznejšie zastúpenie mali MSP na dovoze v rámci krajín ako Cyprus (98,2 %), Malta (88,4 %), Litva (79,8 %), Rakúsko (74,7 %) a Holandsko (73,9 %).
- V medziročnom porovnaní dovezli malé a stredné podniky z krajín mimo EÚ tovar vo vyššej hodnote o 1,2 %. Najvyšší podiel na celkovom dovoze MSP z trhov mimo EÚ mali východoázijské krajiny ako Čína (23,5 %) a Kórejská republika (16,1 %). Najvýraznejšie

zastúpenie mali malé a stredné podniky na dovoze zo Srbska (91,1 %), Bieloruska (79,3 %), Švajčiarska (68,6 %) a Spojených štátov (59,5 %).

- Viac ako polovicu (53,3 %) z celkovej hodnoty dovezeného tovaru MSP v roku 2012 uskutočnili subjekty z oblasti obchodu. Podiel priemyslu na celkovom dovoze MSP predstavoval 24,7 %,
- Z celkového počtu fyzických osôb – podnikateľov (387 451) vykonávalo dovoz tovaru 5,0 % subjektov a v prípade MSP – právnických osôb 29,4 % subjektov.
- Regionálna štruktúra celkového dovozu malých a stredných podnikov je charakterizovaná výraznou dominanciou Bratislavského kraja (podiel 42,5 %). Približne dve tretiny z celkového dovozu v rámci krajov Nitra (66,9 %), Prešov (66,8 %) a Banská Bystrica (65,1 %) je výsledkom činnosti malých a stredných podnikov.
- Saldo zahranično-obchodnej bilancie malých a stredných podnikov dosahuje na rozdiel od veľkých podnikov každoročne záporné hodnoty. V roku 2012 zaznamenali malé a stredné podniky pasívne saldo v objeme 5 778,0 mil. Eur.
- Podľa údajov a metodiky Eurostatu tvorili malé a stredné podniky v EÚ v roku 2010 súhrne 47,2 % podiel na celkovom vývoze do krajín EÚ, na Slovensku 32,5 % (2012). Na vývoze do krajín mimo EÚ dosahujú malé a stredné podniky na Slovensku takmer dvojnásobne nižší podiel (19,5 %) ako v krajinách EÚ – 25 (38,7 %).
- V porovnaní s členskými krajinami EÚ je Slovensko na treťom mieste od konca v podiele MSP na vývoze do krajín EÚ za rok 2010 (33,0 %) a na poslednom mieste v podiele MSP na vývoze do krajín mimo EÚ (19,4 %).

9. Príloha

Tabuľka č. 13: Zoznam odvetví High-tech produktov na základe metodiky SITC, revízia č.4

'High-technology' aggregations based on SITC Rev. 4

High-technology products

High-technology trade is defined as exports and imports of products according the Standard International Trade Classification (SITC – Rev. 4) as listed below. This list, based on the OECD definition, contains technical products of which the manufacturing involved a high intensity of R&D.

High-technology products list – SITC Revision 4

Group	Code	Title ¹
Aerospace	(714-714.89-714.99)+	Aeroplane motors, excluding 714.89 and 714.99
	792.1+	Helicopters
	792.2+792.3+792.4+	Aeroplanes and other aircraft, mechanically-propelled (other than helicopters)
	792.5+	Spacecraft (including satellites) and spacecraft launch vehicles
	792.91+	Propellers and rotors and parts thereof
	792.93+	Undercarriages and parts thereof
	874.11	Direction finding compasses; other navigational instruments and appliances
Computers-office machines	751.94+	Multifunction office machines, capable of connecting to a computer or a network
	751.95+	Other office machines, capable of connecting to computer or a network
	752+	Computers
	759.97	Parts and accessories of group 752
Electronics-telecommunications	763.31+	Sound recording or reproducing apparatus operated by coins, bank cards, etc
	763.8+	Video apparatus
	(764-764.93-764.99)+	Telecommunications equipment, excluding 764.93 and 764.99
	772.2+	Printed circuits
	772.61+	Electrical boards and consoles < 1000V
	773.18+	Optical fibre cables
	776.25+	Microwave tubes
	776.27+	Other valves and tubes
	776.3+	Semiconductor devices
	776.4+	Electronic integrated circuits
	776.8+	Piezoelectric crystals
	898.44+	Optical media
	898.46	Semiconductor media
Pharmacy	541.3+	Antibiotics
	541.5+	Hormones and their derivatives
	541.6+	Glycosides, glands, antisera, vaccines
	542.1+	Medicaments containing antibiotics or derivatives thereof
	542.2	Medicaments containing hormones or other products of subgroup 541.5

Scientific instruments	774+	Electrodiagnostic apparatus for medicine or surgery and radiological apparatus
	871+	Optical instruments and apparatus
	872.11+	Dental drill engines
	(874-874.11-874.2)+	Measuring instruments and apparatus, excluding 874.11, 874.2
	881.11+	Photographic cameras
	881.21+	Cinematographic cameras
	884.11+	Contact lenses
	884.19+	Optical fibres other than those of heading 773.1
	(899.6-899.65-899.69)	Orthopaedic appliances, excluding 899.65, 899.69
Electrical machinery	(778.6-778.61-778.66-778.69)+	Electrical capacitors, fixed, variable or adjustable, excluding 778.61, 778.66, 778.69
	778.7+	Electrical machines, having individual functions
	778.84	Electric sound or visual signalling apparatus
Chemistry	522.22+	Selenium, tellurium, phosphorus, arsenic and boron
	522.23+	Silicon
	522.29+	Calcium, strontium and barium
	522.69+	Other inorganic bases
	525+	Radioactive materials
	531+	Synthetic organic colouring matter and colour lakes
	574.33+	Polyethylene terephthalate
	591	Insecticides, disinfectants
Non-electrical machinery	714.89+	Other gas turbines
	714.99+	Part of gas turbines
	718.7+	Nuclear reactors and parts thereof, fuel elements, etc
	728.47+	Machinery and apparatus for isotopic separation
	731.1+	Machine-tools working by laser or other light or photon beam, etc
	731.31+	Horizontal lathes, numerically controlled
	731.35+	Other lathes, numerically controlled
	731.42+	Other drilling machines, numerically controlled
	731.44+	Other boring-milling machines, numerically controlled
	731.51+	Milling machines, knee-type, numerically controlled
	731.53+	Other milling machines, numerically controlled
	731.61+	Flat-surface grinding machines, numerically controlled
	731.63+	Other grinding machines, numerically controlled
	731.65+	Sharpening machines, numerically controlled
	733.12+	Bending, folding, straightening or flattening machines, numerically controlled
	733.14+	Shearing machines, numerically controlled
	733.16+	Punching machines, numerically controlled
	735.9+	Parts and accessories of 731 and 733
	737.33+	Machines and apparatus for resistance welding of metal, fully or partly automatic
	737.35	Machines and apparatus for arc welding of metal, fully or partly automatic
Armament	891	Arms and ammunition